ХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой
ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

6 (1906) | 1955 оной декабриин 29, четверг | Сэн 20 мүнгэн

Ерэхэ жэлэй баян ургасын бата һуури тодхохо

етскэ Союзай хүдөө ажахын механизаторнуудта Воронеж- областиин механизаторнуудай аһан хандалга һая газетэнүүд- раа һэн. Бурят-Монголой рес- ын машинно-тракторна стан- дай бүхы трактористнуудта, йнернуудта, тракторна бригада- й бригадирнуудта, хүдэлмэри- дтэ ба мэргэжэлтэдтэ Кударын ай Ехэ-Кударын МТС-эй ме- торнуудай хандаһан хандалга дэр манай газетэдэ толилог-

хоёр документнүүд доторһоо ранабибди гэхэдэ, манай оро- рэ тоодо республикымнай ме- торнууд хүдөө ажахын про- удые эрид ехээр абадаг боло- ай Парти ба Правительствын н зорилгонуудые бэелүүлхээр шиидэнги байһыень харанабди.

Кударын МТС ба тэрэнэй ха- колхозууд хүдөө ажахын жэ- у бэшэ дүнтэйгөөр дүүргэһэн юм. Тиигэбэшье, эндэхид туй- амжалтаараа һанаагаа ама- , тэдэ амжалтануудаа бүри хаха, ерэхэ жэлэй баян урга- та һуури тодхохо гэжэ шин- байха юм. Тэдэнэр ерэхэ жэл- тар бүриһөө орооһото куль- дай ургаса — 14 центнер, — 135, хартаабхын — 120, зын ногоон набша — 200 ба 20 центнер абахабди; үбэлэй ническэ хэмжээ-ябуулгануу- соонь һайнаар үнгэргэхэбди; лдүүрилдэг машинануудаа — н 1 болотор, үбһэ хуряалтын ануудые — апрелиин 1 боло- ахабди, 1956 онһоо эхилэн техникээ түхэреэн жэл соо болохобди; тарилгын тал- үргэдхэхын тула 500 гектар ба боро газар элдүүрилэн хабди гэһэн уялга абаа. Мүн дарын механизаторнууд мал- фермэнүүдэй ажал ехэтэй ри механизацилха, малай удые бариха талаар ехэ уял- е абаһан байна. Ехэ-куда- абаһан эдэ уялгануудаа дээрэнь бэелүүлжэ эхилээ. садшье зарим МТС-үүдэй ме- орнууд ерэхэ хабарай тарил- шэмтэйгээр бэлэдхэжэ байна жэлэй үндэр баян ургасын һуури тодхохын хойноһоо дэй хажуугаар колхозуул оролдосотойгоор оролсохо Юун бэ гэхэдэ, механизатор- колхознигуудай эбтэй эмхи- тэй ажалаар лэ тарилгын түгэс дүү- рэн бэлэдхэл хангагдажа болохо байна. Теэд тарилгада бэлэдхэлэй ябасые республика дотор бүхыдэнь абажа харахада хангалтатай гэжэ үшөөл тоолохоор бэшэ.

Үрэһые тарилгада бэлэн болгохо, тарилгын шанарта хүргэхэ хүдэлмэ- ри илангаяа һулаар ябуулагдана. Хүдөө ажахын министерствын мэ- дээгээр оройдоо таба—зургаан аймагууднай үрэһэ хааха түсэбөө дүүр- гэнхэй. Хартаабхын үрэһэ хааха хү- дэлмэри илангаяа муу байдалтай.

Машинно-тракторна паркые заһа- барилха хүдэлмэри олон МТС-үүдтэ (жэшээлхэдэ, Гашейн) тон хангал- тагүй ябажа байна. Гашейн МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд трактор машина- нуудай заһабарие түргэдхэхын ту- ла эрид шанга хэмжээ абанагүй. Мүн Чесанын, Жиримскэ, Хонхо- лойн, Торнин. машинно-тракторна станцинуудта энэ ажал хангалтагүй- гөөр эмхидхэгдэнхэй.

Үбэлэй агротехническэ хэмжээ- ябуулганууд: полинуудта саһа тог- тоолго, зөөлгэ, мүльһэ, наг шэб- хэ гарталга гэхэ мэтын ажал ерэ- хэ жэл үндэр ургаса абалгада али зэргын ехэ удхашанартай байһа- ниинь мэдээжэ. Теэд олон колхо- зуудай, МТС-үүдэй, аймагуудай хү- тэлбэрилэгшэд эдэ шухала хэмжээ- ябуулгануудые саг соонь бэелүүлхын түлөө һаналаа багаар табина. Мү- нөө январь гарахаяа байна: саһан хаана хаанагүй оронхой, уһа мүрэн хүрэнхэй. Тиимын тула юу хүлеэхэ гээшэб—поли дээрээ энэ дары саһа тогтоожо, мүльһэ гаргажа эхилхэ хэрэгтэйл.

Овощь ба хартаабха тарилгада бэлэдхэлые энэ жэл тусгаар һай- наар ябуулха шухала. Илангаяа, Иволгын, Заитрайн, Байкало-Куда- рын, Кабанскын, Тарбагатайн ба бу- сад зарим аймагуудай хүтэлбэрилэг- шэд аймагуудаа овощно-хартааб- хын томохон база болгохын тула шухала бүхы юумэ хэхэеэ мү- нөөнһөө оролдохо уялгатай байна.

Мүнөө хүдөө ажахын хүдэлмэри- лэгшэд эгээл харюусалгатай үедөө ажаллажа байна. Юуб гэхэдэ, эгээл мүнөө үедэ ерэхэ жэлэй үндэр баян ургасын үндэһэ һууринь бии бол- гогдохо зэргэтэй байна бшуу. Тии- мэһээ Воронежско ба Ехэ-Кударын механизаторнуудай уряагаар социа- листическэ мүрысөө үргэнөөр дэл- гэрүүлжэ, ерэхэ жэлэйнгээ тарилга- да түгэс бэлэн боложо, КПСС-эй XX съездые угтахын түлөө тэмсэе!

ССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

эй Министрнүүдэй Соведэй шын Нэгэдэхи орлогшо ба ЦК-гэй Президиумэй гэ- И. Микоян, жаран наһа гүй- эртөө Коммунистическэ пар- Советскэ арадай үмэнэ эли- бьяатай байһанайнгаа түлөө аһан байгаа. СССР-эй Вер- оведэй Президиумэй Түрүү- Е. Ворошилов декабриин ээндэ Ленинэй орден ба-

Ворошилов хадаа дээдэ шан- эһэнтэйнь дашарамдуулан икояниис халуунаар амар- элүүр мэндэ ябахыень ба социалистическэ гүрэнэй, советскэ арадай аша туһада хэжэ байдаг гүрэнэй ба партийна ехэ ажал-ябуулгадаа амжалта туйла- хыень тэрээндэ хүсөө.

Ленинэй ордениие абахадаа, А. И. Микоян дээдэ шангай түлөө СССР- эй Верховно Соведэй Президиумдэ ба Советскэ Союзай Коммунисти- ческэ партиин Центральна Комитед- тэ баясхалан хүргөөд, социалисти- ческэ Эхэ ороноо саашадань бэхи- жүүлхын тулада бүхы хүсэ шадалаа зорюулхаб гэжэ найдуулаа.

Орден барюулгын үедэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Сек- ретарь Н. М. Пегов байлсаа.

ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

эй арадай уранзурааша К. Ф. Юониие Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнаха тухай

хэ зураглан харуулгын ис- хүгжөөхэ талаар ехэ габь- һанайнь түлөө ная наһа эйнь ба зурагай ажал- эжэ эхилһээр жаран жэл болоһонтойнь дашарамдуулан СССР-эй арадай уранзурааша **Юон Константин Федоровичые Ажалай Улаан Тугай** орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Н. ПЕГОВ.

а, Кремль
ной декабриин 27.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ДҮРБЭДЭХИ СЕССИ

Союзай Соведтэ

СССР-эй Верховно Соведэй дүрбэдэхи зарлалай дүрбэдэхи сесси декабриин 27-до Москвада боложо үргэлжэлөө.

Союзай Соведэй хоёрдохи заседани үглөөнэй 9 часта Кремлиин Ехэ Ордон соо нээгдэбэ. Союзай Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшо — депутат **В. П. Мжаванадзе** түрүүлэгшээр һууба.

СССР-эй 1956 оной Гүрэнэй бюджет тухай ба СССР-эй 1954 оной Гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тухай элидхэлээр үгэ хэлэлгэн болоходо депутат **М. Ю. Шумаускаста** (Литовско ССР) үгэ үгтэбэ. Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын хүргэһэн туһаламжын ашаар социалистическэ байгуулалтада Литовско республикын ямар ехэ амжалтануудые туйлажа байһан тухайда тэрэ хэлэбэ. Литвагай промышленностиин бүтээдэг продукциин хэмжээн 1950 онойхитой сасуулбал 1955 ондо 2,5 дахин, 1940 онойхитой сасуулбал—4,8 дахин ехэ болоо Турбинанууд, суднанууд, станогууд, электротехническэ зүйлнүүд, хүдөө ажахын машинанууд бүри олоор бүтээгдэдэг болоо.

Һүүлээрнь хүдөө ажахын хүгжэлтэдэхи горьтой ехэ дутагдалнуудые зайсуулха тушаа республика дотор мүнөө хэгдэжэ байһан хүдэлмэри тухай депутат Шумаускас хэлэбэ.

Депутат Шумаускас СССР-эй 1956 оной Гүрэнэй бюджет баталха тухай дурадхалые дэмжэбэ.

Татариин экономико болон культура хүгжөөлгэдэ Гүрэнэй бюджедээр жэл бүри угаа ехэ мүнгэ зөөри һомологдожо байдаг гэжэ депутат **З. И. Муратов** (Татарска АССР) хэлэбэ. Республикын промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 1955 оной ноябрьда 1950 оной хэмжээнэй 178 процентнь болоһон байна. Предприятинууд түсэбһөө гадуур хахад миллиард гаран түхэригэй продукци үгөө. Ороноймнай нефтяной эгээн хуушан район болохо Бакуда абтадагтал адли тиимэ ехэ нефть республикымнай нефтяной олзоборилгонуудта сүүдхэ бүри абтадаг юм.

Һүүлэй хоёр жэлдэ республика дотор, гол түлэб нефтяной районуудта, 320 гаран мянган квадратна метр талмайтай гэр байра баригдаа, гэр байрын барилга улам үргэдхэхэ индустриальна база байгуулагдана гэжэ депутат Муратов мэдээсэбэ.

СССР-эй 1956 оной Гүрэнэй бюджет баталха тухай үгэ хэлэгшэдэй оруулһан дурадхалнуудые депутат Муратов зүбшөөбэ.

Депутат **Н. И. Мусхелишвили** (Грузинска ССР) республикын ажахын хүгжэлтын зарим дүнгүүд тухай хэлээд, наукын болон дээдэ эрдэмэй асуудалнуудта онсо анхарал табиба. Мүнөө үедэ Грузи дотор научно-шэнжэлэлгын 146 эмхи зургаанууд, мүн һүүлэй хоёр жэл соо эрдэм ухаанай эгээн олон янзын һалбаринуудай талаар 10 мянга үлүүтэй залуу мэргэжэлтэдые һургажа гаргаһан дээдэ һургуулинууд бии. Грузинска ССР-тэ 1941 ондо байгуулагдаһан Наукануудай академи научна ухаан бодолой бодото центр болонхой.

Наукын туйлалтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ хүдэлмэри республика дотор һүүлэй үедэ илангаяа ехээр ябуулагдажа байна. Грузиин Наукануудай академиин научна эмхи зургаанууд атомай хүсые амгалан байдалда хэрэглэхэ ажал эрхилнэ.

Дээдэ һургуулинуудта ном заадаг арга методүүдые хубилгаха шухала байһан тухай нүхэр Мусхелишвили саашань хэлэбэ. Тэрэнэй һанаһан ёһоор, заатагүй уншагдадаг лекцинүүдэй тоо үсөөн болгогдохо, һуралсалай ном, хэрэгсэлнүүд бүри олоор хэблэгдэхэ ёһотой.

Министерствын предприятинууд нефть малтан абаха ба болбосоруулха жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргээ гэжэ СССР-эй нефтяной промышленностиин министр **М. А. Евсеенко** хэлэбэ. Нефтянигуудай шэн зоригтойгоор хүдэлмэрилһэнэй ашаар нефтяной промышленностиин продукциин өөрын үнэ 11 һара соо түсэбэй ёһоор 4,9 процентээр химдарха гэжэ хараалагдаһан аад, 6 процентээр химдарһан байна. Һүүлэй үедэ нефть абаха шэнэ газарнууд Татарида, Башкирида, Саратовска, Сталинградска областьнуудта ба оронойнай бусад районуудта олдоо.

Нефтиин олзоборилгонуудые, нефть болбосоруулдаг заводуудые, трубопроводанууды ба олзоборилгын бусад ажахые барихын тулада гүрэнэй бюджедээр хараалагдаһан мүнгэ зөөриие эрхим һайнаар ашаглаха зорилготойбди гэжэ министр хэлэбэ. Бидэнэр нефтяной предприятинуудые хямдаар, түргэнөөр ба һайнаар бариха ёһотойбди.

Нефтянигууд жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 2 миллион 600 мянган тонно нефть үгэжэ, 1955 ондо нефть абалгые 1950 онойхиһоо 85 процентээр ехэ болгохо гэжэ КПСС-эй XIX съездын зааһан директивэнүүдые бэелүүлхэ байна гэжэ депутадуудые министр найдуулба.

Депутат **С. Бабаев** (Туркменскэ ССР) үгэ хэлэбэ. Республикын нефть абадаг ба нефть болбосоруулдаг промышленностиин амжалтанууд тухайда тэрэ хэлэбэ. Энэ промышленность табадахи табанжэлэй түсэбые үйлэдбэриин хэмжээнэй талаар болзорһоо урид дүүргэһэн байна.

СССР-эй барилгын материалнуудай промышленностиин министерство хана хэдэг блогуудые бүтээхэ шэнэ предприятинуудые республика доторнай байгуулха хэрэгтэ бүри ехэ анхарал табиха ёһотой гэжэ депутат Бабаев зааба.

Мүн тэрэшэлэн 1956 оной Гүрэнэй бюджет баталха тухай дурадхалые депутат Бабаев дэмжэбэ.

Продуктнуудые бүри ехээр үйлэдбэрилдэг болохын түлөө областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй хайшан гээд тэмсэжэ байһан тухай депутат **А. С. Борисенко** (Балашовско область) хөөрэбэ. Энэ жэлэй даб дээрэхи дүнгүүдые зүбшэн хэлсэһэн колхознигуудай ба совхозуудай хүдэлмэришэдэй суглаанууд дээрэ ехэ резервнүүд элирүүлэгдэһэн байна. Тэдэ резервнүүд хүдөө ажахын 100 гектар газарта хүдөө ажахын продуктнуудые бүри ехээр абаха арга олгохо байна. Балашовско районой «Смычка» гэжэ совхоз хүдөө ажахын 100 гектар газарта 129,2—129,2 центнер мяха гүрэндөө тушаагаа. Ртищевскэ районой «Красный Октябрь» гэжэ колхоздо хүдөө ажахын 100 гектар газарта 127,7—127,7 центнер һүн һаагдаа.

Хүдөө ажахын продукци абалгаар КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумээр 1960 ондо туйлагдаха гэжэ хараалагдаһан даалгабариие бүри 1956—1957 онуудта дүүргэхэ гэһэн шиидхэбэри областиимнай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд абаа гэжэ А. С. Борисенко мэдүүлбэ.

Мүнөө жэл Советскэ правительство уласхоорондын харилсаануудые һайжаруулха талаараа ехэ амжалтануудые туйлаа гэжэ **М. А. Яснов** (Москва) хэлэбэ. Ниитын болон политическэ ондо ондоо түрэ байгууламжатай гүрэнүүдэй амгаланаар зэргэ оршохо тухай ленинскэ бодолые бүхы дэлхэйн олон түмэн хүнүүд һайшаан дэмжэбэ. Инди, Бирма ба Афганистанаар нүхэд Н. А. Булганин Н. С. Хрущев хоёрой ябаад ерэһэниинь Советскэ Союзай амжалтатайгаар бэелүүлдэг эб найрамдалай ба уласхоорондын хани харилсаанай политикые эли тодоор гэршэлэн харуулна. Энэ ябалгань СССР-эй ба Азиин оронуудай арадуудай хоорондохи хани барисаае бэхижүүлээ.

Саашань депутат Яснов манай Эхэ ороной столицада мүнөө хэгдэжэ байгаа промышленна болон культурна ехэ барилга тухай хэлэбэ. Валовой продукциие ба тон шухала зүйлэй олонхи хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгаар энэ жэлэй гүрэнэй түсэб болзорһоо урид дүүргэгдөө.

Городые болбосон түхэлтэй болгохо, гэр байра бариха хүдэлмэри бүри ехээр хэгдэжэ байна. Мүнөөнэй табанжэл соо 4.240 мянган квадратна метр талмайтай байрын гэрнүүд баригдаа — энэнь түрүүшын табанжэлэйхиһээ гурба дахин ехэ болоно.

Депутат Яснов барилга эмхидхэхэ, тэрэнэй үнэ химдаруулха асуудалнуудта тогтон хэлэбэ.

Депутат **А. Е. Кочинян** (Армянска ССР) республикымнай промышленность табадахи табанжэлэй түсэбые али бүхы талаарнь үлүүлэн дүүргээ гэжэ мэдээсэбэ. Промышленна продукциин хэмжээн энэ жэлдэ 1950 оной хэмжээе хоёр дахин, дайнай урда тээхи 1940 оной хэмжээе таба дахин үлүүбшэлхэ байна.

Гэбэшье, зарим предприятинууд жэгдэ бэшээр хүдэлмэрилнэ, үйлэдбэриингөө түсэбүүдые дүүргэнэгүй, ажалай бүтээсые ехэ болгохо, продукциин үнэ химдаруулха даалгабаринуудые дүүргэнэгүй гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ. Хэдэ хэдэн предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд шэнэ техникэ нэбтэрүүлхын түлөө муугаар тэмсэнэ, үйлэдбэриие гүнзэгы һайнаар мэдэнэгүй.

Саашань депутат Кочинян нютагай промышленностиин ба олзоборилгын кооперациин предприятинуудые шэнэ зэмсэг түхеэрэлгээр заатагүй хангаха тухай, уһалалгын һубаг каналнуудые бүри түргэнөөр малтадаг болохо тухай хэлэбэ.

КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленум ниитэ гүрэнэй түсэблэлгые ба орон дотор үйлэдбэриин хүсэнүүдые хубаарилан байгуулгые һайжаруулха зорилго табяа, тиихэ зуураа, промышленна предприятинуудые географическа талаарнь зохистой һайнаар хубаарилан хүгжөөхэ тухай, промышленностиие түүхэй эд, түлишэ абадаг газартань дүтэлүүлхэ тухай партиин үгэһэн заабаринуудые тон наринаар хүтэлбэри болгоо гэжэ депутат **Т. Ульджабаев** (Таджикска ССР) хэлэбэ. Түүхэй эдээр тон баян Таджикистанай промышленностиие саашадаа хүгжөөхэ хэрэгтэ энэ заабари сэхэ хабаатай юм гэжэ нүхэр Ульджабаев онсолон тэмдэглэбэ. Республикымнай газар дайдада шулуу нүүрһэнэй, үнгэтэ металл ба бусад ашагта малтамалнуудай промышленна ехэ уурхайнууд олдоо. Зүгөөр, тэдэнэр хүсэд һайнаар ашаглагданагүй. Энээнтэй дашарамдуулан, СССР-эй үнгэтэ металлургын ба СССР-эй нүүрһэнэй промышленностиин министерствонүүдые үгэ хэлэгшэ шүүмжэлбэ.

Союзай Соведэй заседани дээрэ депутадууд **Н. В. Дюдяев** (Рязанска область), **Б. Ф. Аманова** (Узбекскэ ССР) мүн тэрэшэлэн үгэ хэлэбэ.

Национальностьнуудай Соведтэ

Национальностьнуудай Соведэй заседани дээрэ Национальностьнуудай Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо депутат **Н. Е. Авхимович** түрүүлэгшээр һуугаа. СССР-эй 1956 оной Гүрэнэй бюджет тухай ба 1954 оной Гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тухай элидхэл тушаа депутат **К. Т. Тлостанов** (Кабардинска АССР) түрүүлжэ үгэ хэлээ. СССР-эй 1956 оной Гүрэнэй бюджедэй проектые һайшааха зуураа, Кабардинска Республикада бюджедэй ёһоор һомологдодог мүнгэн зөөриин ямар юумэдэ гаргашалагдадаг тухай тэрэ хөөрэһэн байна. Эдэ мүнгэн зөөриин дүрбэнэй гурбан хуби арадай гэгээрэлые, элүүрые хамгаалгые, наука болон культурые хүгжөөлгэдэ зорюулагдана. Нютагай мэдэлэй промышленностиие хүгжөөлгэдэ 1950 онойхидо орходоо хоёр дахинһаа үлүүтэй ехэ мүнгэн зөөри мүнөө жэлдэ һомологдоһон байгаа.

Республикын экономикые хүгжөөлгэдэ зарим амжалтын туйлагдаһан тухай хэлэхэ зуураа, промышленностиин ба хүдөө ажахын хүдэлмэридэ горьтой дутуунуудай бии байһые депутат Тлостанов тэмдэглэһэн байна. Республикын зарим предприятинууд ассортиментын талаар гүрэнэй түсэбые дүүргэдэггүй, үлүү гаргашануудые хэдэг байна. Хүдөө ажахыда наукын туйлалтанууд болон түрүү дүй дуршэл һулаар нэбтэрүүлэгдэнэ.

Промышленностиин хүдэлмэриин дутуунуудые зайсуулхын, хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые хүгжөөн дэбжээхын тулада республикын партийна ба советскэ организацинууд хэмжээнүүдые абажа байна гэжэ нүхэр Тлостанов мэдүүлээ.

Депутат **А. А. Мюрисеп** (Эстонско ССР) республикын арадай ажахын гол һалбари болгошо сланцева промышленностиин хүгжэлтэ тухай гол түлэб хэлээ. СССР-эй Нүүрһэнэй промышленность тушаа хэдэн шүүмжэлхы ажаглалтануудые тэрэ хэһэн байна. Энэ министерство сланец малтан абаха ба тэрэниие шанаржуулха талаар ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилха асуудалнуудые хангалтагүйгөөр шиидхэдэг байна.

СССР-эй 1956 оной Бюджедэй проектые һайшааха зуураа, республика дотор хилээмэ баридаг промышленностиин предприятинуудые олоор бариха ба цементын «Кунда» гэжэ заводые шэнэдхэн байгуулха тухай асуудал нүхэр Мюрисеп табиһан байна.

Удаань депутат **Т. Я. Киселев** (Белорусска ССР) үгэ хэлээ. Советскэ гүрэнэй эб найрамдалда дуратай гадаадын политика тухай тэрэ хэлээ. Нүхэд Булганинай ба Хрущевой Индидэ, Бирмадэ болон Афганистанда айлшалһанай дүнгүүдые советскэ хүнүүд халуунаар ба нэгэн һаналаар һайшаана. Эдэ дүнгүүд бидэниие, советскэ хүнүүдые баясуулхаһаа гадна, эб найрамдалые, аюулгүй байдалые, арадуудай хани барисаае болон харилсан ажаллалгые хүндэлдэг үнэн сэхэ бүхы хүнүүдые баясуулна гэжэ нүхэр Киселев хэлээ.

Республикын промышленностиин хүдэлмэри тухай тогтохо зуураа, табанжэлэй түсэб ба 1955 оной түсэб болзорһоо урид дүүргэгдээ гэжэ депутат тэмдэглээ. Үйлэдбэриин хэмжээн 1954 онойхитой сасуулбал энэ жэлдэ 13,5 процентээр нэмээ. Олонхи предприятинууд продукциин өөрынь үные нилээд химдаруулһан, машина түхеэрэлгэнүүдые ашаглалга һайжаруулһан байна.

Тиихэтэй хамта, олон предприятинууд гурбадахи кварталда гүрэнэй түсэбүүдые дүүргээгүй. Нютагай ба кооперативна промышленностиин предприятинууд, тэрэшэлэн олзоборилгын коопераци энэ жэлэй 11 һарын турша соо 30 миллион шахуу түхэригэй эрьесын налог бюджедтэ дутуу оруулаа.

Республика дотор медицинскэ эмхи зургаануудые олон болгохо тухай асуудал депутат Киселёв табиһан байна.

Депутат **М. Я. Плудон** (Латвийска ССР) гүрэнэй захиргаанай зургаануудай байгууламжые һайжаруулха ба сомордохохо тухай асуудалда тогтожо хэлээ. Гүрэнэй захиргаанай зургаануудай гарашанууд 1954 онойхитой сасуулбал энэ жэлдэ 14 миллион түхэригөөр республика дотор хороһон байна. Гэбэшье, гүрэнэй захиргаанай аппарадые саашадань сомордохон һайжаруулха ехэ арга боломжо бии гэжэ тэрэ заагаа.

1956 оной Гүрэнэй бюджедые баталха гэжэ депутат Плудон хэлээ.

СССР-эй Дээдэ һургуулинуудай министр **В. П. Елютиндэ** үгэ үгтөө. Манай орондо наука, культура болон гэгээрэлые саашадань хүгжөөлгэдэ нилээд ехэ мүнгэ зөөри Гүрэнэй бюджедээр һомологдохонь гэжэ хараалагдана. Мүнөө үедэ дээдэ һургуулинуудта 1 миллион 865 мянган студентнүүд һурана. Советскэ Союзай арадай ажахы жэл бүри 200 мянга гаран эрдэм ехэтэ мэргэжэлтэдые абадаг юм.

Хэдэн олон мянган студентнүүд ажалһаа таһарангүйгөөр һурана гэжэ тэмдэглэхэ зуураа, үдэшын ба заочно һуралсалые бүри үргэдхэхэ шухала гэжэ нүхэр Елютин хэлээ.

Ороной промышленностьда болон хүдөө ажахыда саашадаа техническэ дэбжэлтэ туйлахын түлөө тэмсэлдэ дээдэ һургуулинуудай ямараар хабаадалсадаг тухай тэрэ хэлэһэн байна.

Хлопок үйлэдбэрилгые ехэ болгохын түлөө Узбекистанай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй ямараар тэмсэжэ байһан тухай депутат **С. Камалов** хөөрөө. Хлопок тарилгын агротехникын шэнэ түрүү арга нэбтэрүүлхэдэ гар ажалые эрид ехээр хороохо, үргэн ехэ талмай дээрэ энэ культурын ургасые һайжаруулха арга олгоо. Республикын хлопогой ажалые шэнэ техникэтэй болгоходо ахадүүгэй туһаламжа үзүүлһэнэйнь түлөө Москвагай, Ленинградай, Харьковай болон Владимирай хүдэлмэришэдтэ Узбекистанай ажалшадай зүгһөө нүхэр Камалов баясхалан хүргөө. 1956 ондо 500 мянган тонноһоо бага бэшэ хлопок үйлэдбэрилхэ ба гурбан миллион тонно хлопок гүрэндэ тушааха гэһэн зорилго Узбекистанай хлопок тарисшад өөһэдынгөө үмэнэ табиһан байна.

Республика доторхи культурна ба гэр байрын барилгын асуудалнууд тухай нүхэр Камалов мүн лэ тогтожо хэлэһэн байна. СССР-эй 1956 оной Гүрэнэй бюджедые баталха тухай дурадхалые үгэ хэлэһэн бусад депутадууд шэнгеэр тэрэ мүн лэ дэмжээ.

Марийска арадай культурна хүгжэлтэ тухай депутат **М. Д. Данилов** хэлэһэн байна. Республикын столица—Йошкар-Ола городто хоёр дээдэ һургуули, научно-шэнжэлэлгын институт, зургаан тусхай дунда һургуули бии юм. Гансахан Поволжско Горькиин нэрэмжэтэ лесотехническэ институт ой модоной ажахыда болон ой модоной промышленностьда 3.500 гаран мэргэжэлтэдые бэлэдхэжэ үгэһэн байна. Поволжьеын ой модо ашаглалгые гуримшуулха талаар энэ институдай коллектив ехэ хүдэлмэри дайнай хойто тээхи үедэ хээ, модо отолхо, дуб модо дахин тарижа һэргээхэ шэнэ арга зохёогдоо.

СССР-эй Эдеэ хоолой зүйлнүүдэй промышленностиин министр депутат **В. П. Зотов** иигэжэ мэдүүлээ. Валовой продукци үйлэдбэрилэн гаргаха жэлэйнгээ түсэбые эдеэ хоолой зүйлнүүдэй промышленность декабриин 26-да дүүргээ. Жэлэй эсэс хүрэтэр Министерствын предприятинууд 3,5 миллиард гаран түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур үгэхэ байна. Сахарна шэнэ заводууд ашаглалгада үгтөө, консервнэ предприятинууд, хилээмэнэй заводууд, сайн фабриканууд, өөхэ тоһоной комбинадууд баригдажа байнхай.

Энэ жэлдэ сахарна свёкло хадаа ургаса һайнтай 1951 ондо бэлэдхэгдэһэндэ орходоо 30 процентээр ехээр бэлэдхэгдээ. 1954 ондо үйлэдбэрилэгдэһэндэ орходоо 50 процентээр ехэ сахар тэрэнһээ үйлэдбэрилэгдэхэ юм. Зарим газарта сахарна свёкло ургуулгын культурада багаар анхарал табигдана. Иимэ ушарай тохёолдоогүй һаа амжалтанууднай бүри ехэ байха һэн. Сахарна свёкло ургуулгада РСФСР-эй Рязанска, Брянска, Орловско, Куйбышевска областьнуудта болон зарим союзна республикануудта багаар анхарал табидаг байна гэжэ депутат Зотов хэлээ.

Эдеэ хоолой зүйлнүүдэй промышленностиин предприятинуудай хүдэлмэридэ дутуунууд үшөө бии. Эдэ дутуунуудые зайсуулхын тулада министерство хэмжээнүүдые абажа байна гэжэ министр тэмдэглээ.

Национальностьнуудай Соведэй заседани дээрэ депутадууд **М. П. Георгадзе** (Грузинска ССР), **А. В. Гиталов** (Украинска ССР) болон Электростанцинуудые барилгын министр **Ф. Г. Логинов** мүн лэ үгэ хэлэһэн байна.

(ТАСС).

СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй заседани дээрэ депутат Д. С. БОЛСОХОЕВОЙ хэлэһэн үгэ

Нүхэд депутадууд! СССР-эй Верховно Соведэй үзэмжэдэ табигдаһан 1956 оной Гүрэнэй бюджет хадаа манай партиин Центральна Комитедэй, Советскэ правительствын хүтэлбэреэр советскэ арадай туйлаһан ехэ илалтануудые харуулжа үгэнэ. Бюджет хадаа манай ороной ажахын ба культурын саашанхи орьёлмо хүгжэлтые, тэрээнэй өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадалай бэхижэлгые хангаха байна. Тиимэһээ дурадхагдаһан проектын Национальностьнуудай Соведэй Бюджетнэ комиссиин ажаглалтануудые хараадаа абалгатайгаар баталагдаха байһанда ажат һэжэг байхагүй.

Үнгэржэ байгаа 1955 ондо Бурят-Монголой республикын ажалшад промышленна продукци гаргалгын хэмжээе дээшэлүүлхэ ба шанарыень һайжаруулха талаар, хүдөө ажахые, иланхаяа тэрээнэй түрүү һалбари болоһшо малажалые хүгжөөхэ талаар бүхы советскэ арадтаяа хамта ажаллан, зарим тэды амжалта туйлаа. Энэ жэлэй үнгэрһэн 11 һарын туршада промышленна продукциин хэмжээн 8,6 процент ургаһан байна. Республикын промышленность валовой продукци гаргаха талаар жэлэйнгээ даалгабарие декабриин 25-да дүүргээ.

КПСС-эй XX съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө мүрысөөн дундуур нүүрһэнэй, металлургическа, машина бүтээлгын промышленностиин, барилгын материалнуудай промышленностиин предприятинуудай, электроэнерги гаргадаг предприятинуудай, модо болбосоруулгын промышленностиин коллективүүд продукци гаргалгые нилээд ехэдхэһэн байна. Республикын 50 предприяти табанжэлэйнгээ түсэбые ноябриин 1 хүрэтэр дүүргээ.

Хүдөөгэй ажалшад КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй һүүлээр колхозуудые бэхижүүлхэ, ниитын ажахые дэбжээхэ, товарна продукциие сэхэдхэхэ талаар нилээд ехэ хүдэлмэриие гүрэнэй ехэ туһаламжатайгаар хэһэн байна. Республикын колхозууд болон МТС-үүд колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй, МТС-үүдэй директорнүүдэй, гол мэргэжэлтэдэй шадабари ехэтэй кадрнуудаар бэхижүүлэгдээ.

1955 ондо колхозуудай мүнгэн олзо ехэ боложо, 9 һарын турша соо 120,5 миллион түхэригтэ хүрөө. Шэнэ газар элдүүрилэгдэн ашаглагдажа, колхозуудта тарилгын талмай 4,7 процент, тиихэдэ совхозуудта—74,8 процент үргэдэһэн байна.

Үнэтэ культура болохо кукуруза тарилгын талмай республика дотор үргэдэжэ, энэ жэлдэ 50 мянга шахуу гектарта энэ культура таригдаһан байгаа. Байгаалиин муу эрхэ байдал бидэндэ ехэ һаад хэһэн байна. Хүйтэн, удаан хабар, ганданги зун болоо. Гэбэшье, Кабанскын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой звеньевой нүхэр Трусов 16 гектар талмай дээрэ га бүриин 356 центнер ургаса ургуулһан, тиихэдэ 4 гектар талмай дээрэһээ га бүриин 500 центнер эшэ набшаһа абаһан байна. Тарбагатайн аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой звеньевой нүхэр Антонов долоон гектарай га бүриһөө 500 центнер эшэ набшаһа абаа.

Кударын аймагай туршалгашановатор нүхэр Пепеляев кукурузые хоёрдохи жэлээ өөрын үрэһөөр тариһан байна. Энэ жэлдэ тэрэ хадаа зарим участогууд дээрэһээ гектарай мянга гаран центнер эшэ набшаһа абаһан байха юм. Боргойн совхоз 1500 гектар талмай дээрэһээ га бүриин 100 центнер эшэ набшаһа абаа.

Манай республика дотор хони үсхэбэрилгэ малажалай түрүү һалбари болоно. 1955 ондо хониной тоо олошорһон, нооһо абаха түсэб 110,7 процент дүүргэгдэһэн байна. Хүдөө ажахын элдүүриин газарай 100 гектар бүридэ 67 килограмм нооһон абтаа. Нарин нооһоной шанарынь һайжарһан, абтасань ехэ болоһон байна. Гүрэндэ тушаагдаһан ба худалдагдаһан бүхы нооһоной 92,7 процентнь нарибтар ба шэрүүбтэр байгаа. Нарин ба нарибтар нооһоной удельнэ абтасань жэлэй турша соо 18,7 процент ехэ болоо.

Боргойн совхоз 1955 ондо 100 гектар бүридэ 192 килограмм нооһо абаа, тиихэдэ 1954 ондо 131 килограмм абаһан юм. Һү һаалга жэлэй турша соо 41,4 процент ехэ болоо. Республика дотор һаамхай үнеэн бүриһөө һү һаалга бүхы дээрээ 216 килограммаар, тиихэдэ Хориин аймагта хоёр дахин ехэ болоһон байна. Манай солото һаалишад Цырендоржиева, Хайдапова гэгшэд тэдээндэ даалгагдаһан үнеэн бүриһөө 4—5 мянган литр һү һаагаа. Манай олон һаалишад һаамхай үнеэн бүриһөө 2—2,5 мянган литр һү һааһан байна.

Малажал хүгжөөлгэдэ туйлагдаһан зарим амжалтанууд хадаа 1955 ондо һү, нооһо, мяха, үндэгэ уялгата ёһоор тушаалгаяа болзорһоонь урид дүүргэжэ, гүрэндэ малажалай продуктнуудые түсэбһөө гадуур нилээд ехээр худалдаха арга республикын колхозуудта олгоо.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй һүүлээр республикын колхозууд нилээд бэхижээ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. МТС-үүдэй тракторна паркын хүдэлмэри нилээд һайжараа. Үнгэрэгшэ жэлэйхитэй сасуулхада трактор бүхэнөөр 50 гаран условно гектар газар үлүү ехээр элдүүрилэгдээ.

Гэбэшье, промышленностиие дэбжээхэ талаар манай хүдэлмэридэ олон дутагдалнууд үшөөл бии. Тэдээниие усадхахын тулада шангаар лэ хүдэлмэрилхэ хэрэгтэй болоно. Предприятинуудай зариманиинь ашагтай һайнаар, жэгдээр хүдэлмэрилжэ шаданагүй. Зарим предприятинуудта механизациин ба автоматизациин хэмжээнэй бага байһан дээрэһээ, зарим ушарта ажал хэрэгые хангалтагүйгөөр, бодото һайн бэшээр хүтэлбэрилһэнэй эсэстэ ажалай бүтээсэ үшөөл бага байһаар. Үйлэдбэридэ бии байгаа ресурснууд болон арга боломжонууд холо дутуу ашаглагдана, муу шанартай продукци гаргагдана.

Республикын хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэшье ехэхэн дутагдалнууд бии. Манайда ороһото культурануудай ургаса бага байна; мяха үйлэдбэрилгые бидэнэр тон мууса эрхилнэбди; хониной тоо удаанаар олошорно; хэдэ хэдэн аймагууд болон колхозуудта эбэртэ бодо малай ба хониной ашаг шэмэ тон бага байһаар; малажалда племенной хүдэлмэри муугаар табигданхай; ороһо таряа ба мяха үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ гэжэ колхозуудай зохёоһон хэмжээ-ябуулганууд хангалтагүйгөөр бэелүүлэгдэнэ. Республика дотор тэжээлэй бата бэхи база байгуулха асуудал хэдэн жэлэй туршада муугаар шиидхэгдэжэ, малажалай хүгжэлтые һаатуулна.

Эдэ дутагдалнуудые усадхаха хэмжээ абажа байнабди.

Правительство, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет манай республикада тон ехэ туһаламжа хүргэнэ гэжэ би түрүүшээр хэлээ һэм. Российска Федерациин правительство манай республикын экономико ба культурые саашань хүгжөөхын, манайда бии байһан бэрхэшээлнүүдые дабахын тула тэрэшэлэн зохихо туһаламжа үзүүлнэ.

Тиихэтэй хамта, ойрын үедэ шиидхэгдэхэ ёһотой хэдэ хэдэн шухала гуйлта болон асуудалтайгаар зарим министерствонуудта ба зургаануудта эндэһээ, СССР-эй Верховно Соведэй сесси дээрэһээ хандаха хүсэлэнтэй байнаб.

Улан-Удэ городто паровозо-вагонно томо завод бии. Тэндэ хэдэн мянган хүдэлмэришэд хүдэлмэрилнэ. Энэ завод манай ороной зүүн зүгтэ паровоз, вагон заһабарилха томо базануудай нэгэн болоно. Гэбэшье, СССР-эй Харгы замай министерствын ямар бэ даа нэгэ жэгтэй анхаралгүйгөөр тэдээндэ хандадагынь энэ предприятиин коллектив ойлгожо байдаг. Заводто хүдэлмэришэдэй тоо жэлһээ жэлдэ олон болоожо байна, тэдэн социально-культурна эмхи зургаануудые бүри ехээр хэрэглэдэг болоно. Гэбэшье, заводой хүдэлмэришэдэй зарим хубинь мүнөө хүрэтэрөө барагууд соо байдаг. Тиимэ байбашье, Харгы замай министерство заһабарилгынгаа заводуудые багаар сэгнэдэг, хэбэрынь, заншал болоһоһон ёһоорооо хэдэн арбаад жэлэй туршада энэ заводой хүдэлмэришэдэй үхибүүдтэ зорюулан һургуулинууд, яслинууд болон хүүгэдэй садуудые барилгада тиимэ ехэ мүнгэ һомолоогүй. Жэлдээ 300—400 квадратна метрһээ ехэ бэшээр лэ гэр байрын талмай ашаглалгада оруулагдана.

СССР-эй Барилгын материалнуудай промышленностиин министерствын шэлэй томо завод республика дотор бии. Энэ завод бүхы Дальна Востогые, Сибириин нилээд ехэ хубиие сонхын шэлээр хангана.

Улан-Удын шэлэй заводые үргэдхэхэ тухай шиидхэбэри хэдэн жэлэй саада тээ правительство абаһан юм. Сонхын шэл гаргалгые хоёр дахин ехэ болгохо гэжэ энэ шиидхэбэри хараалһан байгаа. Гэбэшье, министерство болбол заводой үргэдхэлгые тон муугаар ябуулна—энэ хүдэлмэридэ жэлдээ 3—4 миллион түхэригһөө дээшэ бэшэ мүнгэн һомологдоно. Энэ ёһоороо заводые шэнэдхэн байгуулга 15 жэлһээ нааша бэшэ дүүргэгдэхэ болоно. Улан-Удын шэлэй заводые ойрын хоёр жэл соо үргэдхэжэ дүүргэхэ хэрэгтэй. Тиигээ һаатнай маанадһаа байтагай бүхы сибириинхидшье танда, нүхэр Юдин, баяр хүргэхэ байна.

Табанжэлнүүдэй турша соо Улан-Удэ городой хүн зон зургаа дахин шахуу олон болоо. Хүн зоной культурна байдал һайжараа, болбосон байдалтай болохо тушаа ехэ эрилтэ хэдэг болоо. Шэнэ, ерэхэ табанжэл соо город бүри ехээр һалбаран бадарха байна.

Городто трамвай, водопровод ба канализаци бариха гэжэ хэдэн жэлэй саада тээ шиидхэгдэһэн байгаа. Трамвай болон водопровод барилгада байгша ондо түрүүшынхеэ мүнгэн һомологдобо. Эдэ шухала хүдэлмэринүүдые богони болзор соо, тухайлхада, 2—3 жэлэй туршада дүүргэхэ хэрэгтэмнай туһалхыень Российска Федерациин правительствые гуйха хүсэлэнтэй байнаб. Эдэ барилгануудые барилгада 12—15 миллионһоо бага бэшэ түхэриг жэл бүри һомолхо, материально-техническэ хэрэгсэлнүүдые зохихо зэргээрнь үгэхэ шухала. Тиихэтэй хамта, 1956 ондо арадай ажахые хүгжөөхэ түсэб соо трамвай, водопровод барилгада 3 миллион хүрэхэгүй түхэриг һомологдоһон ба канализаци барилгада мүнгэн оройдоошье һомологдоогүй байна. Тээд мүнгэнэй иимээр һомологдожо байхада Улан-Удын эдэ барилганууд ехээр унжагайраха болоно. Иимэ байдалые зүбшөөжэ болохогүй гээшэ ааб даа.

Гэр байрын барилга, хамһабариин предприятинуудые барилга хэхын тула Бурмонголгорсельстрой трестдэ мүнгэ үгэхыень, тэрээндэ техникэ нэмэжэ үгэхыень тэрэшэлэн гуйнабди.

Хүдөө ажахын асуудалнууд тухай хэлэхэ хүсэлэнтэйб.

Манай республика һүүлшын жэлнүүдэй туршада 200 мянга шахуу гектар шэнэ ба боро газар хахалаа. Магад, энэ багашье юумэ аабза, тээд манайда энэ нилээд ехэ талмай гээшэ. Гэхэтэй хамта, хүдэлмэриин хэмжээнэй жэл бүри ехэ боложо байбашье, манай МТС-үүд техникэ тон багаар абана. РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет ба Хүдөө ажахын министерство 1956 ондо урда жэлнүүдэйхидэ орходоо трактор, комбайн болон хүдөө ажахын бусад машинануудые олоор үгэхэ бэзэ гэжэ найданабди.

Уһалагдадаг газарые бүхы хэмжээгээр үргэдхэлгэ хадаа республикада шухала хэмжээ-ябуулга болоно. Энээнтэй дашарамдан 20 мянган гектарһаа дээшэ сабшалангай болон тарянай газарай талмай дээрэ уһалууриин системэ барихын тула мүнөө техническэ проектнүүд бэлэдхэгдэжэ ба зохёогдожо эхилээ. Бии байһан системэнүүдые үргэдхэхэ аргаар сабшалангай уһалагдадаг талмай үшөө 10—12 мянган гектараар үргэдхэгдэжэ болохо байна. Гэбэшье, эдэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ хэрэгтэнь РСФСР-эй Уһанай ажахын министерство республикада ямаршье туһаламжа үзүүлнэгүй.

Уһалууриин шэнэ, томо системэнүүдые барилга түсэбтөө оруулжа, хэрэгтэй техникэ үгэхыень бидэнэр хэдэн жэлэй туршада гуйжа байнабди. Тээд манай дурадхалнууд энэ жэлдэ баһа абтаагүй. Энэ асуудал хаража үзөөд, манда туһаламжа үзүүлхыень Федерациин Министрнүүдэй Соведые гуйнаб.

РСФСР-эй Совхозуудай министерство манай совхозуудта мууса туһална. Һүүлшын хоёр жэлэй турша соо республикын совхозуудта үйлэдбэрилгын хэмжээн хоёр дахин шахуу ехэ болоо, тээд материально-техническэ базань ямаршье хубилалтагүй үлэһэн байна. Манда бодото туһаламжа хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, манай республикын нэгэшье совхоздо электростанциин, машина заһабарилха мастерскойн, комбайн заһабарилха депогой үгы байһан ябадал таарамжатай гэжэ хэлэхын аргагүй. Совхозуудта мүн транспортна хэрэгсэлнүүдшье үсөөн байна.

Малажал ехэтэй колхозуудтамнай ажал хүдэлмэри тон ехэ болонхой. Энээнтэй дашарамдан, хүдөө нютагуудые электрификацилга үргэдхэхэ тон шухала болоно. Манайда электрификацилга үшөөл удаанаар ябуулагдана. 1955 ондо оройдоо 20 колхоз электрын ток абаһан байха юм. 1956 ондо 23 колхоз электрификацилагдахаар хараалагдана. Тээд энэ тон бага гээшэ ааб даа. Ойрын жэлнүүдтэ тарянажалай ба малажалай ажал ехэтэй гол шухала хүдэлмэринүүдые механизацилжа шадахымнай тула энэ хэрэгтэмнай зохихо туһаламжа үзүүлхыень Федерациин Министрнүүдэй Соведые гуйнабди.

Нүхэд депутадууд! Бурят-Монголой АССР-эй ажалшад 1956 ондо, бүхы советскэ арадтаяа хамта, манай Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр, эб найрамдалай хэрэгтэ, манай орон дотор коммунизмын мандаха хэрэгтэ илалтануудаа арьбадхахын тула хамаг бүхы хүсэеэ элсүүлхэ байна. **(Альга ташалга).**

Советскэ правительственна делегаци Либери орохоёо Москваһаа мордобо

Советскэ правительственна делегаци СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр А. П. Волков түрүүтэйгээр Стокгольмоор дамжан Либери ошохоёо декабриин 27-до Москваһаа ниидэн гараа.

Советскэ правительственна делегаци Либериин Республикын уряалаар тиишэ ошоо. Делегаци хадаа Либериин Республикын Президентын тушаалда Уильям В. С. Табмэнэй ба Вице-Президентын тушаалда Уильям Р. Толбертын хуулитаар оролгын ёһололдо 1956 оной январиин 1-һээ 10 хүрэтэр байлсаха юм.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо Ю. И. Палецкис, СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Н. Е. Авхимович, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо В. С. Семенов, СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд А. П. Карасев, Р. Н. Мачульский, А. А. Гендриксон, Мособлсоведэй Гүйсэдкомой түрүүлэгшы[н] орлогшо С. М. Бутусов, Мособлгү[й]сэдкомой түрүүлэгшын орлогшонор А. А. Мкртумов, Н. А. Цивилев, С. С. Новожилов, СССР-эй МИД-[эй] Дутын ба Дунда Востогой таһаг[ай] даагша Г. Т. Зайцев, СССР-[эй] МИД-эй Протокольно таһаг[ай] даагша Ф. Ф. Молочков Советскэ правительственна делегациие аэро[д]ром дээрэһээ үдэшөө.

(ТАСС).

КПСС-эй обкомдо

Республикын машинно-тракторна станцинуудай бүхы трактористнуудта, комбайнернуудта, тракторна бригадануудай бригадирнуудта, хүдэлмэрилэгшэд ба мэргэжэлтэдтэ хандаһан Кударын аймагай Ехэ-Кударын МТС-эй механизаторнуудай хандалга тухай

КПСС-эй обкомой бюро иигэжэ **тогтоогоо:**

1956 ондо хүдөө ажахын культурануудай үндэр баян ургаса абахын ба хабарай тарилгада саг соогоо бэлэдхэхын түлөө социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай республикын машинно-тракторна станцинуудай бүхы трактористнуудта, комбайнернуудта, тракторна бригадануудай бригадирнуудта, хүдэлмэрилэгшэд ба мэргэжэлтэдтэ хандаһан Кударын аймагай Ехэ-Кударын МТС-эй механизаторнуудай хандалгые һайшааха.

Ехэ-Кударын машинно-тракторна станциин механизаторнуудай хандалгые МТС-үүдэй коллективэй, колхознигуудай ба совхозой хүдэлмэрилэгшэдэй суглаанууд дээрэ үргэнөөр зүбшэн хэлсэлгэ эмхидхэжэ, хабарай тарилгада бэлэдхэлые шангадхаха ба 1956 ондо хүдөө ажахын бүхы культурануудай үндэр баян ургаса абаха тушаа бодото хэмжээнүүдые зүбшэн хэлсэхыень партиин айкомуудые, МТС, колхоз болон совхозой партийна эхин организацинуудые уялгалха.

Ороһо таряа, хартаабха, овощ[ной] тэжээлэй ба хүдөө ажахын бү[хы] культурануудые ехээр абадаг бо[лохын] түлөө республикын колхоз, М[ТС] ба совхозой механизаторнуудай, [та]рянажалай болон тракторна бри[гаданууд]ын хүдэлмэрилэгшэдэй мүрысөө[н] ябасые үргэнөөр харуулхыень ай[ма]гай ба республиканска газетын [ре]дакцинуудта, Культурын минист[ер]ствын радиоинформациин таһа[гта] даалгаха.

Республикын машинно-тракторна станцинуудай бүхы трактористнуудта, комбайнернуудта, тракторна бригадануудай бригадирнуудта, хүдэлмэрилэгшэд ба мэргэжэлтэдтэ

Кударын аймагай Ехэ-Кударын МТС-эй механизаторнуудай

ХАНДАЛГА

Хүндэтэ нүхэд!

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй январска Пленум ойрын жэлнүүдтэ орон дотор ороһо таряа жэл бүри 10 миллиард пүүдһээ бага бэшээр абадаг болохо ба малажалай гол шухала продуктнуудые хоёр-хоёрһоо үлүү дахин ехээр абадаг болохо гэһэн хойшолуулашагүй зорилго хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй урда табяа.

Тарянажал ба малажалые эрид хүгжөөхын, КПСС-эй XX съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө бүхы орон дотор бүгэдэарадай мүрысөөн дэлгэрээ. Бидэнэр, Ехэ-Кударын МТС-эй харьяата колхозуудай колхознигууд, механизаторнууд ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэд бүгэдэарадай социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, хүдэлмэреэ зарим тэды һайжаруулаабди. Ороһото болон овощной культурануудай ургаса дээшэлээ, малай ашаг шэмэ ехэ болоо. Үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо гүрэндэ тарян, мяхан, һүн, нооһон ба үндэгэн ехээр тушаагдаа.

Байгша ондо МТС-эй харьяата колхозууд шэнэ культура—кукуруза тарижа, муу бэшэ үрэ дүн туйлаба. Зарим участогууд дээрэһээ гектар бүриин 25 центнер эдеэшэнтэһэн буурсагууд, 250 центнер набша эшэ хуряагдаа.

Машинно-тракторна станци тракторна хүдэлмэриингөө түсэбые 1955 оной декабриин 1 болотор 106,6 процент дүүргэһэн, условно трактор бүхэнөөр дунда зэргээр 663 гектар газар элдүүрилһэн байна. Тиихэдэ С. А. Алемасовай түрүү тракторна бригада—844 гектар, У. Д. Дампиловай—724 гектар газар элдүүрилээ. Тиихэтэй хамта, энэ хоёр бригада таридаг хүдөө ажахын культурануудайнгаа ургаса абаха түсэб нилээд ехээр үлүүлэн дүүргэһэн, 12 тонно горючи ба тоһодохо материал арьбалһан байна.

Байгша ондо тарилга ба ургаса хуряалгые һураггүй эмхитэйгээр үнгэргөөбди. Тэрэмнай ороһото культурануудай валовай ургаса суглуулгада һайнаар нүлөөлөө. Зарим участогууд дээрэһээ гектар бүриин 16—18 центнер шэниисэ ба хара таряан хуряагдаһан байха юм. Хүдэлмэридөө һайн үрэ дүн туйлаһанайнгаа түлөө 37 механизаторнууд хүдөө ажахын аймагай, 21 механизаторнууд—республиканска выставкэдэ хабаадалсаха эрхэ олоһон байгаа.

Тэжээл бэлэдхэхэ, малай байра бариха ба фермэнүүдтэхи ажал ехэтэй хүдэлмэри механизацилха талаар МТС яһала ехэ хүдэлмэри хээ. МТС-эй хүсөөр колхозуудай барилга хэжэ байһан газарнуудта ганса хан шулуун 2100 кубометр шэрэгдэһэн байна.

Гэхэтэй хамта, манай машинно-тракторна станци урдаа табигдаһан зорилгоёо сүм дүүргээ, хүдөө ажахын бүхы һалбари эрид хүгжөөхын тула бүхы резервэ болон арга боломжоёо хэрэглээ гэжэ хэлэжэ шадахагүй байнабди.

Бидэнэр бии байһан техникээ гүйсэд ба бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа шадаагүйбди, хүдөө ажахын культурануудай ургаса дээшэлүүлхын түлөө һулаар тэмсээбди. Зарим колхозуудта үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудай түсэб дүүргэгдээгүй, хүдөө ажахын культурануудые тариха ба ургаса хуряаха агротехникэ эбдэгдэдэг байгаа. Пар элдүүрилгэдэ анхарал багаар хандуулһан дээрэһээ МТС таридаг культурануудайнгаа ургаса абаха түсэб дүүргээгүй.

Нүхэд механизаторнууд! Хүдөө ажахые бүхыдэнь эрид хүгжөөхын түлөө тэмсэлдэ машинно-тракторна станцинууд шиидхэхы үүргэ дүүргэхэ байна. Энээниие туйлахын тулада түбхын түрүүн МТС-тэ бии байһан техникые һайнаар ашаглаха, колхозуудтахи хэрэг ажалай түлөө станциин хүдэлмэрилэгшэдэй харюусалгые дээшэлүүлхэ шухала.

Хүдэлмэриингөө дүнгүүдые шүүмжэлхы ёһоор сэгнээд, колхознигуудай шүүмжэлэлые хараадаа абаад, арга боломжоёо хаража үзөөд байхадаа бидэнэр 1956 ондо дунда зэргээр гектар бүриһөө ороһото культурануудай ургаса 14 центнерһээ, овощиин—135, хартаабхын—120, сахарна свёклын—100, кукурузын набша эшэ—200, эдеэшэнтэһэн буурсагуудай — 20 центнерһээ бага бэшээр хуряаха уялга абанабди.

Иимэ ургаса абахын тула МТС-эйнгээ бүхы материально-техническэ базые хабарай полевой хүдэлмэридэ саг соонь, һайнаар бэлэдхэхэбди, харьяата колхозуудтаа үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудай бүхыдэнь үнгэргэхэ ябадал хангахабди. Тэрэнэй тула МТС-эй хүсөөр полинууд дээрэ 10 мянган тоннһоо бага бэшэ наг шэбхэ шэрэхэбди, хүрьһэндэ үнэһэ ба шубуунай аргал оруулхадань, саһа тогтооходонь, тошон хүргэхэдэнь, һайрамай уһа барихадань колхозуудта туһалхабди. Ороһото культурануудай тарилгын 500 гектар талмайда органо-минеральна холисо утэгжүүлгэ оруулхабди. Ороһото культурануудые бүхыдэнь имагтал сортовой үрэһөөр, тэрэ тоодо 6000 гектарта хэрээһэлүүлэн ба парин рядтайгаар тарихабди.

Воронежско областиин механизаторнуудай патриотическа үүсхэл дахан, КПСС-эй XX съездын нээгдэхэ үдэр болотор тракторнуудай заһабарилгые һайн шанартайгаар дүүргэхэбди. Хүрьһэ элдүүрилдэг машинануудые январиин 1 болотор, үбһэ хуряадаг машинануудые—апрелиин 1 болотор, таряа хуряадаг машинануудые—июниин 1 болотор заһа[бари]жа дүүргэхэбди. 1956 онһоо эхилэн, т[ех]никые түхэреэн жэлэй графи[гаар] заһабарилдаг болохобди.

Тарилгын талмай үргэдхэхы[н тула] рилгоор 1956 ондо 500 гектар [шэнэ] ба боро газар, тэрэ тоодо ой [...] сэбэрлэхэ аргаар 200 гектар, бү[...] һа һөөгүүдые сэбэрлэхэ аргаар [...] гектар шэнэ ба боро газар [...] ашаглаха байнабди.

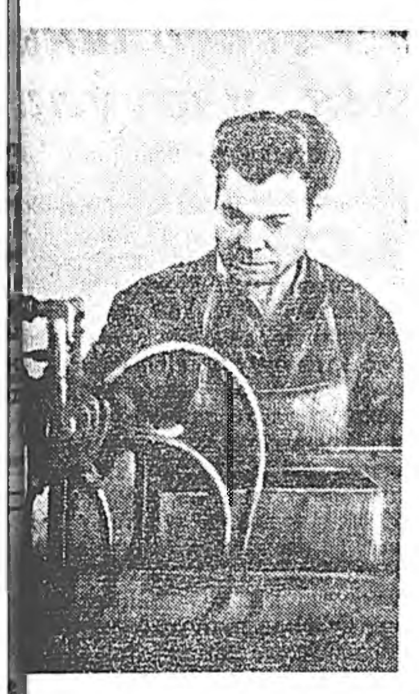
Овощной культурануудай ра[...] ургуулхын тула харьяата колхо[зууд]таа 400 мянган горшоогхонуудые [бэ]лэдхэхэбди. Хартаабха болон о[вощ] квадратно-гнездовой, квадратн[а...] гаар тарихабди.

Ленинэй, Куйбышевай нэрэ[мжэтэ] «Путь Октября» колхозуудай [...] ажалай фермэнүүдтэ ажал ех[...] бүхы хүдэлмэри бүрин механиз[ацил]хабди, тиихэдэ бусад колхо[зууд]уһа абалга ба тэжээл буйлуу[лгые] механизацилхабди. Колхозуудай [ба]рилга хэжэ байһан газарнуудта [...] кубометр модо, 2000 кубометр [...]луу шэрэхэбди. Тэрээнһээ [...] МТС-эй хүсөөр 1000 кубометр [...] 1500 кубометр шулуу бэлэдх[эхэбди]. Тэжээл, барилгын материал [...]хын, тэжээл буйлуулхын ба м[...]на хүдэлмэри хэхын тула 52 м[...]заторые, 15 трактор ба нүүдэ[л...] мастерской табихабди.

Наукын ба түрүү дүй д[...] туйлалтануудые шудалалга, [...]по үйлэдбэридэ нэбтэрүүлгэ [...] хэхэбди. Агротехническэ ку[...]дай заняти таһалдалгүй үнг[эргэхэб]ди, кукуруза болон свёкло [...]шадтай семинарнуудые үнг[эргэхэб]ди.

Нүхэд механизаторнууд! М[ү]дөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд [...] жэлэй үндэр баян ургасын б[...] ажалай продуктнуудые абах[а...] дүүргэлгын үндэһэ һуури та[...] байһан эгээн харюусалгатай [...] хүрэжэ ерэбэ. Тракторнууд [...] хүдөө ажахын машинанууда[й...] барилгые түргэдхэе, үбэлэй а[гротех]ническэ хэмжээ-ябуулганууд[ые] гэргэхэдэнь, үрэһэ хүрэнгэе[...]гын шанарта хүргэхэдэнь, [...] шэрэхэ ба буйлуулхадань, [...] парнигуудые болон фермэ[...] бусад техникые һаадгүйгөөр [...] гэхэдэнь тарянажалай хү[...]лэгшэд ба малшадта бүхы [...]гээр туһалая. Тарянажалай [...] ажалай продуктнуудые али[...] ехээр абадаг боложо, к[...] ажахын эдэ һалбаринуудай [...] олзо ехэтэй болохын тула х[...] сэеэ элсүүлээ.

Эдэ уялгануудые абаха [...] КПСС-эй ЦК-гэй январска [...]мэй даалгабарие болзорһоо [...] дүүргэхын түлөө социалисти[ческэ мү]рысөө улам үргэнөөр дэлг[эрүүлхы]ень республикын бүхы механ[изатор]нуудые уринабди.

...мэнгын МТС-эй слесарь Леонид ...ксеевич Зверев КПСС-эй XX съез... хүндэлэлдэ социалистическэ мүры...цэ оролсоод, трактор заһабарилгын ...халаанайнгаа даалгабарине 170 ...цент дүүргэнэ.
...УРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Зверев ажал...а байна.

А. Мантаевай фото.

Түрүүшүүлэй тоо олошорно

...үлэй үдэрнүүдтэ республика ...най продукци үйлэдбэрилхэ ...нгээ даалгабарине болзорһоонь дүүргэжэ байһан предприяти... улам олошорно. Тэрэ тоодо Улан-Удын «Механлит» завод ...оно. Заводой хүдэлмэришэд ...С-эй XX съездын хүндэлэлдэ ...һэн социалистическэ мүры...э хабаадалсан, абаһан уялгаяа ...эй түрэтэйгөөр дүүргэхын тү...ролдоно.

...водой цех бүхэндэ мүрысөөнэй ...аг соогоо гаргагдажа, ажалай ...бүтээсэ туйлагшад Хүндэлэ...доскада бэшэгдэнэ. Дархалал...цех продукци үйлэдбэрилгөөрөө ...цехүүдһээ дутуугүй показа...ай. Эндэ түмэршэ дархан нү...вдоничев үндэр бүтээсэтэ ажа...ла, мүн хүдэлмэринигөө баян ...ршэлые залуушуулда дамжуу...тэдэгөөрөө барандa хүндэтэй ...хой. Автомашинын гү, али ...рай ямар нэгэн деталь боло...мэр бэлдэхэдээ нүхэр Авдони...жалдаа тон нарнаар ханда...рэнэй бүтээһэн деталь ганса...айн шанартай байдаг.

Республикынгаа леспромхозуу...модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ тү...ээ үлүүлэн дүүргэхын тулада ...эр автомашина, тракторнуу...һайнаар заһабарилха ёһотой...Би гансахан инмэл хүсэлэнтэй...үдэлмэрилжэ, жэлэйнгээ даал...вие 2 һараар урид дүүргэнхэйб, ...э түмэршэ дархан нүхэр Авдо...хөөрэнэ.

...заводто энэ новатортал ад... хүдэлмэрилдэг түрүүшүүл... Слесарь Петр Назин партиин ...ын хүндэлэлдэ ажалай вахта...сэһаар халаан бүхэнэйнгөө ...е хоёр дахин дүүргэнэ.

И. Будаев.

Трактор, машинануудай заһабарилгые түргэнөөр ба шанартайгаар ябуулая

Юундэ удаанаар заһанаб?

Урдань Итанцын МТС-эйхид хабар поли дээрэ гара гаратараа трактор, машинануудаа заһабарилжа үргэлжэлһөөр байдаг һэн. Яарал дунддуур заһабарилагдаһан трактор болон газар элдүүрилгын бусад машинанууд поли дээрэ гаран сасуугаа эбдэрдэг, зогсодог байгаа. Теэд эндэ мүнөө жэлдэшье трактор, машинануудай заһабарилга ехээр удаа руулагдажа байна. Заһабарилгын дүрбэдэхи квартал дүүрэхэнь. Түсэбэй ёһоор шэнэ жэл гаратар МТС 15 трактор, тэрэ тоодо 6 трактор капитальнаар заһабарилха ёһотой байгаа. Теэд эндэ хоёр һара хахадһаа үлүүтэй саг соо оройдоол арбаад тракторта бага зэргын заһабарилга хэгдэжэ дүүргэгдэбэ. Мүн тэрэшэлэн заһабарилгаһаа гаргагдаһан нэрэтэй 3 комбайнай нэгэниншье капитальнаар заһагдаагүй. Плугуудые, сеялкэнүүдые, культиваторнуудые заһабарилха түсэб мүн лэ холо дүүргэгдэбэгүй.

Энэ заһабарилга яахадаа удаарнаб гэхэдэ, хамагай түрүүндэ запасной частьнууд ехээр дутана. Энээндэ тон түрүүн МТС-эй директор нүхэр Жарников, главна инженер нүхэр Михеев гэгшэд зэмэтэй. Тэдэнэр заһабарилгын үедэ хэрэглэгдэхэ элдэб запасной частьнуудые саг болзоротонь асаруулха тушаа һаналаа табяагүй. Гадна, запасной частьнуудта һомологдоһон мүнгые үнгэрэгшэ зун, намартаа хэрэгтэ хэрэггүйгөөр үрнжэрхёо. Энэ ушарһаа мүнөө хэдэн трактор задалагдаад, хэрэгтэй частьнуудгүй хэбтүүлэгдэжэ байна.

Тиихэдэ МТС доторойнтоо арга боломжо хэрэглэнэгүй. МТС-эй тогтоһонһоо хойшо эндэ аяар 124 мянган түхэригэй элдэб запасной частьнууд сугларшанхай. Тиибэшье һаань, МТС складууд соогоо хэбтэһэн элдэб частьнуудые «Сельхозснабай» базаһаа захюулжа асаруулдаг. Мүнөө МТС-тэ зарим детальнууд тулама дүүрэн, зарим детальнууд оройдоошье олдохогүй болоод байна.

МТС-эй токарна болон дархалалгын цехүүд муугаар хүдэлмэрилнэ. Эдэ цехүүдтэ шухала шухала детальнууд хэгдэжэ, һэльбэн заһабарилагдажа байдаг юм. Тэдэнэй хүдэлмэрине һайжаруулаа һаа, заһабарилга бүхыдөө нилээд түргэдхэгдэхэ байгаа. Гэбэшье, машинно-тракторна мастерскойе даадаг нүхэр Матвеев эдэ шухала цехүүдэй хүдэлмэридэ анхаралаа хандуулнагүй.

Энэ МТС-тэ заһабарилгын удааржа байһанай үшөө нэгэ шалтагаан гэхэдэ, ажалай эмхидхэл муу, механизаторнуудай ажалай журам һула. Түсэбэй ёһоор 50 хүн заһабарилгада ябаха байһан аад, оройдоол 20-ёод хүн хүдэлмэрилнэ. Эндэ ядахадаа үдэрэй, 10 хоногой даалгабаришье узелнуудта үгтэхэеэ болиншонхой. Ажалай муугаар эмхидхэгдэдэг, узел даагшадта ямаршье эрилтэ хэгдэдэггүй байһан дээрэһээ узелнууд үдэрэйнгөө нормые арайхан гэжэ 40—60 процент дүүргэнэ. Тингэжэ заһабарилгада ябажа байһан механизаторнууд һара соо оройдоол 150—170 түхэриг мүнгэ олоно. Һүүлэй үедэ механизаторнуудай ажалһаа хожомдохо, ажалдаа ерэхэгүй ушарнууд бүришье олошороо.

Ажалай эмхидхэл болон журам һайжаруулха тушаа МТС-эй дирекци ба партийна организаци ямаршье хэмжээ абанагүй.

Үбэлдөө заһабарилгада ябажа байһан механизаторнуудые культурно-ажаһуудалай зохид һайн байдалтай болгохо тушаа МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд һаналаа табинагүй. Мүнөө заһабарилгада ябадаг механизаторнууд хамтын байрагүй дээрэһээ айлнуудаар байха баатай болоно. МТС-эй дэргэдэ столовошье нээгдэнэгүй. Амаралтын үдэр механизаторнуудай гэртээ хариха гэхэдэнь, дирекци машина үгэдэггүй.

Г. Ильин.

Түрүү механизаторнуудай үүсхэлые дэмжэнэбди

Партиин XX съездые ажалай амжалтаар угтахын түлөө социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай Воронежско областиин механизаторнуудай Хандалгые манай МТС-эй механизаторнууд ехээр һайшаажа угтаба. Мүнөө механизаторнуудай трактор болон хүдөө ажахын бусад машинануудай заһабарилгые эрнэмтэйгээр ябуулжа байна.

Заһабарилгын үедэ Степан Зарубинай хүтэлбэрилдэг тракторна бригадынхид илангаяа һайнаар ажаллажа, үдэрэйнгөө даалгабарине холо үлүүлэн дүүргэнэ. Тэдэнэр түрүүн абаһан уялгынгаа ёһоор февралиин 14 болотор бэшэ, харин уридшалан, январиин 1 болотор тракторнуудай заһабарилгые дүүргэжэ, «Коммунизм» колхоздо үбэлэйнь хүдэлмэридэ туһалха гэжэ шиидэбэ. Энэ бригадын механизаторнууд арга боломжоёо хаража үзөөд, хабарай полевой хүдэлмэринүүдэй захалтар мянган кубометрһээ бага бэшэ барилгын модо бэлэдхэхэ, малай үбэлжэжэ байһан газарнуудта 3000 центнерһээ бага бэшэ үбһэ, солоомо зөөхэ, малда эдюулэгдэхэ 1000 центнерһээ бага бэшэ орооһо бутаруулха, кукурузын поли дээрэ 300 тоннoһоо бага бэшэ наг шэбхэ гаргажа, үтэгжүүлгэ хэхэ уялга абаа.

Ингэжэ манай МТС-эй механизаторнууд түрэл Коммунистическэ партиингаа XX съездын нээгдэхэ үдэр болотор трактор болон хүдөө ажахын бусад машинануудай заһабарилгые сүм дүүргэхын түлөө шангаар тэмсэжэ байна. Мүнөө 30-аад трактор заһабарилгаһаа гаргагдажа, кварталай түсэб дүүрэхэ дүтэлөө. Үбэлдөө манай механизаторнууд гансашье заһабарилгын хүдэлмэрээр ажалаа хизаарлаха бэшэ, харьяата колхозуудтаа үбэлэйнь хүдэлмэридэ бүхы хэмжээгээр туһалха зорилготой.

К. Тужинов, Зэдын аймагай Цагаан-Усанай МТС-эй партийна организациин секретарь.

Механизаторнуудай мүрысөөн

Түрэл Коммунистическэ партиингаа XX съездые ажалай эрхим амжалтаар угтахын тула Бичурын МТС-эй механизаторнууд шангаар тэмсэжэ байна. Эндэхи механизаторнууд съездын нээгдэхэ үдэр болотор трактор ба газар элдүүрилгын бусад машинануудай заһабарилгые сүм дүүргэхэ гэжэ шиидээ.

Заһабарилагшадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ мотор хабсаралгын узелайхид түрүүлжэ ябана. Энэ узелда хүдэлмэрилдэг Е. Афанасьев. Ф. Петров, Х. Авдеев гэгшэд үдэрэйнгөө даалгабарине 150 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Тэрэшэлэн прицепной машинануудые заһабарилдаг комбайнернууд Л. Петров, М. Павлов, А. Нестеров, Е. Ткачев гэгшэд бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана.

Ингэжэ тус МТС-эйхид мүнөө 32 трактор, 60 гаран плуг, 20-ёод культиватор, хэдэн комбайн заһабарилжа дүүргээ.

Б. Дымбрылов.

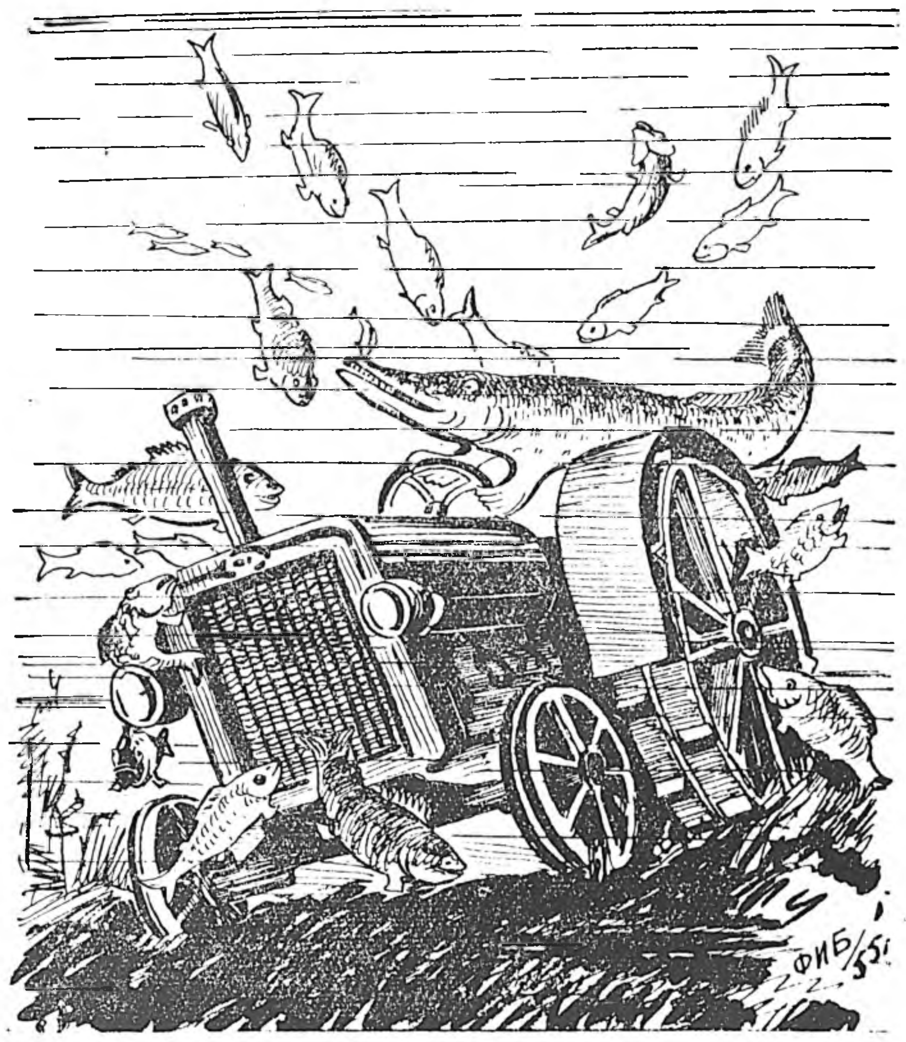
Сатирын булан

Сурхайн баяр

Баргажанай аймагай Куйтунска МТС (директорынь нүхэр Лисицкий, главна инженерынь нүхэр Анисимов) барилгын материал зөөхынь, малай тэжээл хэрнадэг машинануудые хүдэлгэхынь тулада «Универсал» маркын нэгэ тракторые Уланай сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо эльгээһэн байгаа. Тэрэ тракторай ноябриин эхээр мүльһэн дээгүүр модо шэрэжэ ябатарнь мүльһэнинь сүмэржэ, Бүхэтэр гэжэ голой оёор руу унанoo һэн. Тэрээнһээ хойшо тракторые уһанһаа гаргаха эзэн олдохоёо болинoo. МТС-эй ба колхозой хүтэлбэрилэгшэд бэе бэеэ зэмэлэлсэхэһээ ондоо юушье хэнэгүй. Ажал ехээр хохидожо байна.

Орхигдоһон трактор мүнөө Бүхэтэрэй сурхайн бүрин мэдэлдэ ороод байна.

О. Раднаев. манай корр.

АЛГАНА:
Манай замые хаажа,
Мантайгаашамнай юун гээшэб?
СУРХАЙ:
Бирагүйхэн эзэдэй
Бидэндэ эльгээһэн бэлэг ха.
АЛГАНА:
Энэ бэлэгэйнь түлөө
Эзэн тэрэ директортэ
Шэнэ жэлэй баярые
Шамдууханаар эльгээе.
СУРХАЙ:
Тэрэ ехэ зүбтэй.
Түргэн гэгшээр ябуулая.
Бэлэг үгэһэнөө һанаа һаа
Бидэнэртэ гомдожо болохо бшуу.

Ф. Балдаевай зураг.
Б. Гылыковэй шүлэг.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ УНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Үгөөшэн, эдилгэшэн ба эльбээшэн"

Манай газетын ноябриин 13-най номерой сатирын буланда дурсагдаһан гаршагтайгаар толилогдоһон бэшэг соо республикын Нютагай промышленностиин министерствын бухгалтер-ревизор Боков Кабанскын аймпромкомбинадай финансова журамые шалгаха гэжэ ошоод, энэ журам эбдэдэг, гүрэнэй зөөри үридэг хүнүүдэй гэмтэ хэрэгые элирүүлэнгүй, харин 300 түхэриг абаһан тухайнь хэлэгдэһэн юм.

Бэшэг соо заагдаһан баримтануудые шалгажа үзэхэдэ, тэдэ бүгэдэ зүб байба гэжэ манай редакцида республикын Нютагай промышленностиин министерство мэдээсэбэ. — Кабанскын аймпромкомбинадай директор Красноперовто, бухгалтер-ревизор Боковто хэмжээ абтаба.

Францин хүдэлмэришэн ангиин түрүү отряд

(Францин Коммунистическэ партиин тогтоогдоһоор 35 жэлэй ойдо)

...хоорондын хүдэлмэришэнэй ...онэй түрүү отрядуудай нэгэн— ...ин Коммунистическэ партиин ...доһоор 35 жэлэй ой 1955 ...екабриин 29-дэ гүйсэбэ.

...цинн Коммунистическэ парти ...ндо анха түрүүн эмхидхэгдэн ...лагдаа. Тиихэдэ французска ...истическэ партиин конгресс ...родто болоjo, Гурбадахи Ин...оналтай нэгэдэхэ тухайда ...ин голосоор шиидхэбэри гар...байгаа. Тэрэ үесэр оппортунис...үсөөнхид конгрессһээ гара...ноод, тусгаар социалистиче...рти байгуулһан юм.

...лмэришэн ангиие, бүхы на...ына демократическа хүсэнүү...нэгэдхэхын түлөө тэмсэлые ...ин Коммунистическэ парти ...ала зорилгонуудайнгаа нэ...э анханһаа хойшо тоолодог. Энэ талаарнь абабал, гу...нуудай событинууд француз...мунистнуудта үнэхөөрөө ехэ ...болоһон байна.

...үесэр, Германидахи засагые ...ын эзэмдэхэтэй дашарамдан, ...дотор фашистска ба тиимэ ...нэгэдэлнүүд ба бүлэглэл...һуйлдхэлэй хүдэлмэри бүри ...буулдаг болоһон юм. Тэдэ...һон хуурмаг лозунгнуудаар ...ээд, орон дотор фашистска ...уудхэхээр бэлэдхэжэ байба. ...жка коммунистнууд лэ хар...энүүдэй добтолгодо эсэргүү ...олгойлдог байгаа. 1934 оной ...да французска хүдэлмэри...һэн антифашистска ехэ де...инууд ба забастовконууд ...э мэдээжэ. Тэдэнь амжалта ..., заводууд болон фабрика...жалладаг хүдэлмэришэдтэй ...нягта холбоо барисаа хангаа ...Коммунистическэ парти зориг...лагша байхаһаа гадна, мүн фашизмда ба дайнда эсэргүү, демократиин болон социальна дэбжэлтын түлөө арадай нэгэдэмэл фронтын дайшалхы эмхидхэгшэ болоо һэн.

Мүнөө коммунистическэ партинь хүдэлмэришэн ангиин нэгэдэлые холбон батадхажа, бүхы демократическа хүсэнүүдые элсүүлэн эмхидхэжэ байдаг. Имагта тиимэл нэгэдэл Францин дотоодын ба гадаадын политикые француз арадай хүсэдэг ёһоор, үндэһөөрнь хубилгажа шадаха гэжэ французска коммунистнууд мэдүүлнэ.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай жэлнүүдтэ немецко-фашистска булимтарагшадта эсэргүүсэн тэмсэһэн национальна тэмсэлэй үе Францин Коммунистическэ партиин ажал-ябуулгадахи үнэхөөрөө гайхамшаг шатань болоо.

Францин коммунистнууд гайхамшаг габьяа гарган, ами бэеэшье хайрлангүй ябажа, үндэр дээдэ патриотизмын ба Эхэ орондоо үнэн байлгын бодото жэшээ харуулаа. Эсэргүүсэлгын хүдэлөөндэ хабаадаһан 75 мянган коммунистнуудые гитлеровскэ булимтарагшад хюдаһан байна. Фашистнуудаар буудагдан алагдаһан коммунистнууд Габриель Пери, Ги Моке, партиин бусад олон мянган үнэн сэхэ хүбүүдэй дурасхаалые үнэнтэ францзуд барандаа хүндэлнэ.

Французска залуу үеын коммунистнууд баатар габьяата уг заншалаа нарин нангинаар сахин хададгалжа ябана. Вьетнам арадта эсэргүү дайнда хэрэглэгдэхэ зэбсэг абаашажа ябаһан поездые һаатуулха гэжэ харгын рельс дээрэ бэеэрээ зогсожо хаалта хэһэн Раймонда Дьенэй нэрэ алдарынь бүхы дэлхэйдэ элитэ болонхой. Французска алдарта патриот Анри Мартенэй нэрэнь Францин ба Индо-Хитадай арадуудай хани ёһоор һаналаа нэгэдэлгын эрхим жэшээ болоо.

Францин Коммунистическэ парти эхэ оронойнгоо аша туһын тула ехэ гээлтэ хохидолдо оробошье, эгээн нягта жагсаалтай ба һайн эмхидхэлтэй политическэ хүсэн боложо, 1944 ондо эли байдалда гараа бэлэй. Тэндэхи коммунистнууд оронойнгоо экономикые һэргээн бодхоолгодо, арадай социальна эрхэ, Францин демократическа сүлөө ба национальна бэеэ даалһан байдал хангалгада эдэбхитэйгээр хабаадахын тула правительстводa оролсоһон байгаа.

Гэбэшье, Францин хархис хүсэнүүд США-гэй засаг баригша бүлэгүүдэй дэмжэлгээр оронoo ондоо зам руу хадууруулха, гадаадын зонхилго доро оруулха хэмжээнүүдые абаһан байна.

Баруунай социалист Рамадье гэгшын толгойлдог правительствоһаа 1947 ондо министрнүүд-коммунистнууд гаргагдаһан юм. Тэрэнэй һүүлээр Францида Маршаллай уринагта түсэб баадхагдаһан, хожомынь Франциие эзэрхэг түримхэй Атлантическа блок худар татажа оруулһан байгаа.

Францин засаг баригша бүлэгүүдэй тиимэ политика оронойнь дотоодын ба гадаадын политическэ байдалда хоротой хохидолтойгоор нүлөөлһэн байна.

Французска коммунистнууд ажалшадай эрилтэнүүдыень хангуулхын түлөө тэмсэлые толгойлно; Францидахи профсоюзна тон томо организаци—Ажалай бүгэдэниитын конфедерациин (ВКТ) хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадана.

Францин ажалшад өөһэдынгөө социальна эрхые хамгаалан, һүүлэй жэлнүүдтэ эрид шууд тэмсээ. 1953 оной августда болоһон забастовкодо 4 миллион үлүүтэй хүн хабаадаа һэн. ВКТ-гэй мэдээнһээ харахада, 1955 оной эхинһээ хойшо Францин 5 миллион хүдэлмэришэд, таряашад эрид шанга забастовконуудые хэжэ, салин хүлһэ дээшэлүүлхэ ябадал туйлаһан байна.

Французска Коммунистическэ парти хүдэлмэришэн ангиин, мүн оронойнгоо бүхы ажалша хүн зоной интересые хамгаалдаг.

Французска деревниин жэжэ таряашад улам үгыржэ, газарынь ехэ баяшуулай мэдэлдэ ороно. Францида 1929 онһоо 1946 он хүрэтэрхи үе соо 600 мянган, 1946 онһоо мүнөө хүрэтэр—400 мянга шахуу жэжэ таряашадай ажахынууд үгыржэ, газар эдлэдэг ехэ баяшуулай мэдэлдэ ороһон байха юм.

Французска коммунистнууд хүдэлмэришэн анги таряашад хоёрой холбоо барисаа бэхижүүлхые оролдодог. Эдэнэр таряашадай асуудалаар тодо, һонор программатай. Французска компартиин нүлөөн хүдөө нютагуудта улам ехээр ургажа байнхай. Хүдөө зоной нилээд олониинь парламентска һунгалтануудай үедэ коммунистнуудай кандидадуудта голосоо үгэдэг байна. Тиихэдээ коммунистическэ парти—ажалша таряашадай ашаг туһые үнэн сэхээр хамгаалагша мүн гэжэ тоолодог байха юм.

Французска Коммунистическэ партиин зэргэдэ түрүү прогрессивнэ интеллигенциин олон түлөөлэгшэд бии. Французска элитэ ехэ уранзохёолшод Анатоль Франс, Анри Барбюс, бүхы дэлхэйдэ мэдээжэ болоһон эрдэмтэ Ланжевен коммунистнууд байһан юм. Мүнөө поэт Луи Арагон, уранзурааша Пикассо, эрдэмтэ-физик Жолио Кюри, наукын, литературын болон искусствын бусад олон ажалябуулагшад коммунистын нэрэ алдарые эрхим һайнаар сахижа ябана. Французска нацын арюун һайхан ерээдүйн алдарта замые заагша вождьынай гэжэ Коммунистическэ партиие түрүү интеллигенци тоолодог.

Францин Коммунистическэ парти олониитэтэй холбоо барисаагаа улам үргэдхэхэ, гүнзэгырүүлхэ гэжэ эрмэлзэнэ. Арад зоной дунда энэ партиин ехэ нүлөөтэй байһые һүүлэй жэлнүүдтэ болоһон парламентска һунгалтануудай, нютагай засаг захиргаануудта һунгаһан һунгалтануудай үрэ дүнгүүд эли тодоор гэршэлэн харуулна.

1951 оной парламентска һунгалтын үедэ таба миллион шахуу французууд коммунистнуудта голосоо үгэһэн юм. 1956 оной январиин 2-то Национальна суглаае болзорһоо урид һунгахаяа байһантай дашарамдан, мүнөө Франци дотор һунгуулиин кампани ябуулагдана.

Һунгагшадай һанал бодолые дуулаха мэдэхэеэ айдаггүйбди гэжэ коммунистическэ парти мэдүүлбэ. Энэ парти ажалшадай ажабайдалые, демократическа сүлөөе хамгаалха тодо һонор программатайгаар тус һунгалтада хабаадахань. «Атлантическа» политикаһаа арсахые, бэеэ даалһан гадаадын национальна политика, бусад арадуудтай хани барисаатай байха политика бэелүүлхые коммунистнууд эридэг.

Французска коммунистнууд эб найрамдалай хэрэгые эрэлхэг зоригтойгоор хамгаалдаг. Атомна зэбсэг хоримжолхо тухай Стокгольмско Уряалда 17 миллион французуудай гараа табиһан ябадалда коммунистическэ партиин ехэ габьяа бии байгаа.

Францин компарти колониальна дайнда эсэргүүсэн ходоодоо тэмсэдэг. Сүлөөдэ дуратай вьетнам арадта эсэргүү гутамшаг муухай дайе французска колонизаторнуудай эхилхэдэ, французска коммунистнууд Индо-Хитадай арадуудта хани ёһоной туһаламжа үзүүлхын ба талархалаа мэдүүлхын тула гараа һарбайхыень өөрынгөө арадые уряалаа бэлэй. Мүнөө, Индо-Хитадтахи «гутамшаг дайнай» зогсоогдоод байхада, Францин коммунистнууд үргэн олон французуудтай хамтадаа Индо-Хитад тухай Женевскэ хэлсээнүүдые сэхэ шууд дүүргэхэ эрилтэ хэнэ. Француз арадай, Индо-Хитадай ба Хойто Африкын арадуудай хоорондын тэгшэ эрхэтэ хани харилсаае тогтоохо эрилтэ хэнэ.

Коммунистнуудай уряагаар французска хэдэн миллион патриодууд парижска хэлсээнүүдые буруушааһан бэшэгтэ гараа табиһан байна.

Европодо аюулгүй байдал хамтынгаа хүсөөр хангаха тухай, буу зэбсэг хуряаха ба атомна зэбсэг хоримжолхо тухай арадуудай хоорондын экономическа, худалдаа наймаанай ба культурна холбоо барисаае улам үргэдхэхэ тухай советскэ дурадхалнууд француз арадай зүгһөө ехэтэ һайшаагдан, дэмжэгдэһэн байха юм.

Эзэрхэг түримхэй бүлэгүүдэй антикоммунистическэ галзуу номнол тараажа, СССР-тэ эсэргүү «крестово поход» эмхидхэн алдажа байха үедэ, Францин Коммунистическэ партиин генеральна секретарь Морис Торез ингэжэ хэлэһэн юм: «Француз арад советскэ арадта эсэргүүгээр дайлалдахагүй, хэзээшье дайлалдахагүй!» Эб найрамдалай хэрэг хамгаалагша Францин ажалшадай дэмжэлгэ эдэ үгэнүүд дотор найруулагданхай. Француз арад Европодо аюулгүй байдал хангаха, Советскэ Союзтай хани барисаатай байха, бусад арадуудтай эб эетэй ажаһууха хүсэлэнтэй. Өөрынгөө эхэ ороной үнэн хүбүүд болоһон французска коммунистнууд эб найрамдалай хэрэгые, Францин национальна бэеэ даалгын ба социальна хүгжэлтын хэрэгые эрид шууд хамгаална.

Г. РАССАДИН.

„АХА ДУУ ХОЁР“

Ород драмын театрын коллектив М. Ю. Лермонтовэй «Аха дүү хоёр» гэжэ драмые зүжэг болгон найруулжа городой ажалшадта харуулба.

1832 ондо инаг басаган В. А. Лопухинатай хахасажа, Лермонтов Петербургда ошоһон байгаа. Теэд Лопухина хадамда гарахань гэжэ 1835 ондо Лермонтовтэ дуулдаа. Тэрэ гэһээр 3 жэл болоод Лермонтов Москва бусажа ерээд, Лопухинатай ба тэрэнэй нүхэртэй уулзана. Энэ уулзалгаяа Лермонтов өөрынгөө драмын удхадань оруулан бэшэһэн байна. Зүжэгэй гол рольнуудта: Рандин—артист Б. Федоров, тэрэнэй хүбүүд Александр—артист К. Леонович, Юрий—артист И. Тотьмянин, Князь Лиговской—артист В. Жолудев, тэрэнэй һамган Вера—артистка Т. Лисицкая болон артистнууд И. Журавлев, Ю. Локомов, Ю. Долгун гэгшэд тус зүжэгтэ хабаадалсана.

Режиссер И. Петрухин пьесые найруулжа зүжэг болгон табяа, БМАССР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша Н. Быстрова сценыень гоёон шэмээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: зүжэгэй сценэ. Князь Лиговской — артист В. Жолудев, Вера — артистка Т. Лисицкая.

В. Шитиковэй фото-текст.

Байгалай загаһанай баялигые саашадань арьбадхаха асуудалнууд

☆

Б. БУЯНТУЕВ,
Географическа наукануудай кандидат

☆ ☆

Зүүн Сибирьтэ баригдадаг бүхы загаһанай 40 процентнь мүнөө Байгал далайһаа баригдана. Байгалай эрьеые тойроод оршодог загаһанай заводууд болон консервнэ комбинадуудһаа бүридэдэг Байкальска, Иркутска трестнүүдһээ гадна, хэдэн олон колхозууд загаһа барилга эрхилнэ. Байгал далайһаа баригдадаг бүхы загаһанай 80 процентнь Бурят-Монголой АССР-тэ хүртэдэг юм.

Шанараараа эрхим загаһануудай тоодо ородог омоли хадаа олзоборилгодо гол һуури эзэлдэгынь элитэ. Омолиин ехэнхи хубинь Баргажанай, Чивыркуйска тохойнуудта, Сэлэнгэ мүрэнэй адагта байрладаг. Загаһанай түрьһээ хаяха үедэ Сэлэнгэ, Дээдэ Ангара, Кичера, Баргажан гэхэ мэтэ голые үгсэн омоли олоороо гарадаг. Байгал дээрэ олзоборилгододог хадари, тула, сиг, гутаар гэхэ мэтэ загаһанууд мүн лэ үнэтэ загаһануудай тоодо ородог.

Ялаагана, алгана, сурхай гэхэ мэтэ загаһанууд 1938—1945 онуудай турша соо Байгалда баригдадаг бүхы загаһанай 25—26 процентнь болодог һэн. Эдэ загаһанууд Прибайкальска, Баргажанай аймагуудай газар дээрэ илангаяа ехээр баригдадаг болоһон байна.

Зүүн Сибирьтэ, илангаяа Байгал шадарай промышленна томо томо центрнүүдэй байгуулагдаха болоһон тула эндэхи хүн зондо загаһанай продукци бүри ехээр хэрэгтэй болохо байна. Тиимэһээ Байгал далайһаа загаһа барилгые бүри ехэдхэхын хажуугаар, загаһа үсхэбэрилгые һайжаруулха гээшэ шухала асуудалнуудай нэгэн болоно. Энэ асуудалые шиидхэхэ бүхы арга боломжо бии байна. Юуб гэхэдэ, загаһанай эдихэ нилээд ехэ хоол ашаглалгангүйгөөр үлэнэ гэжэ далайе шэнжэлһэн эрдэмтэд тодоруулаа. Омолиие искусственна аргаар олошоруулха ажал Байгалай гансал газарта—Большереченскэ загаһа үсхэбэрилгын заводто эрхилдэнэ. Загаһа үсхэбэрилхэ асуудалые түргэнөөр шиидхэхын тула Байгалай эрьеэр олон газарнуудта, түбхын түрүүн Чивыркуйска тохойдо, Бага далай, Северный гэжэ газарнуудта загаһа үсхэбэрилхэ шэнэ заводуудые байгуулха гэжэ зайлашагүй шухала байна. Загаһа үсхэбэрилхэ шэнэ заводууд гансал омоли үсхэбэрилхөөр байгуулагдаха бэшэ, хадари, сиг, тула гэхэ мэтэ бусад загаһа үсхэбэрилхөөр хараалагдаха ёһотой. Нютагай үүлтэрэй загаһые түргөөр олошоруулхын хажуугаар шэнэ үүлтэрэй загаһа асаржа, далайда табиха шухала байна. Уралай нуурнуудта һайнаар дадаһан рипус гэжэ загаһа Байгалда, мүн Байгал шадарай нуурнуудта табибал зүйтэй байна гэжэ биологууд тодоруулаа. Байгалай эрхэ байдалда удэдэг болоһон амурай сазание дадхаажа үргэлжэлхэ хэрэгтэй.

Загаһанай түрьһээ хаяхада таатай зохид байдал бии болгохын тула гол мүрэнүүдэй оёорые элдэб бог буртагһаа сэбэрлэхэ шухала. Энэ хэмжээ-ябуулгые бэелүүлхын тулада Байгалай зүүн эрьенүүдтэхи хэдэ хэдэн гол мүрэнүүд, түбхын түрүүндэ Кика, Баргажан, Бага, Ехэ Чивыркуй, Безымянка гэхэ мэтэ гол мүрэнүүдэй һаба элдэб бог буртагһаа сэбэрлэгдэхэ ёһотой. Юуб гэхэдэ, Байгалай омолиин ехэнхи хубинь дээрэ дурсагдаһан гол мүрэнүүдые үгсэн түрьһээ хаяна.

Байгал шадарай жэжэ гол мүрэнүүд болон нуурнууд колхозуудай загаһа үсхэбэрилгын база болгогдожо болохо байна. Эдэ жэжэ нуурнуудые удаан болзороор колхозуудай, илангаяа загаһа үсхэбэрилдэг артельнүүдэй мэдэлдэ үгэхэ хэрэгтэй. Загаһанай ажал эрхилдэг колхозууд даалгагдаһан нуурһаа загаһа барихаһаа гадна, загаһа үсхэбэрилхэ байна. Загаһа барилгаяа эрид дээшэлүүлхэ хүсэлэнтэй колхозууд загаһа үсхэбэрилхэ ажалые жэл бүри эрхилхэ аргатай болохо юм. Загаһа үсхэбэрилгые колхозуудай загаһашадай иигэжэ жэл бүри эрхилдэг болоһоной ашаар омоли болон бусад үнэтэ загаһанууд гансашье Байгалда бэшэ, мүн Байгал шадарай нуурнуудта ехээр олошорхо болоно.

Загаһа үсхэбэрилгэ эмхидхэхын хажуугаар загаһанай баялигые аршалан хамгаалха, түрьһээ хаяха үедэнь загаһые хайра гамгүй хюдагшадтай шанга тэмсэл ябуулха асуудалда шухала анхарал хандуулагдаха ёһотой.

Байгалһаа загаһа барилгые саашадань һайжаруулхын тула бүхы ажалые механизацилха шухала байна. Байгалай эрхэ байдалда гүльмэ илангаяа ехээр хэрэглэгдэнэ. 5—7 хүнһөө бүридэһэн агнууриин звенонууд нэгэ онгосодо һүүжэ далайда гараһадаа 1800—2000, 1400—1500 метрын губшуур табидаг. Далайда гүльмэ табилгын мүнөө үедэ зарим тэды механизированна, юрын гүльмэнүүдэй шэнэ капрон гүльмээр һэлгэгдэжэ байһан үедэ онгосо бүхэндэ 200—300 метрын гүльмэ нэмэхэ арга бии болоно. Энэ хэрэгые бэелүүлбэл, бригадуудай тооое олошоруулангүйгөөр олон мянган метрын гүльмэ нэмэжэ табиха арга олдохо байна. Капрон гүльмэ хэтэарадагагүй юм. Тиимэһээ иимэ гүльмээр, илангаяа загаһанай олоор суглардаг газарта түхэреэн сүүдхэ соо загаһа агнажа байха хэрэгтэй. Загаһа барилгые звенонууд болон бригаднуудай ажалые шэнэдхэн табибал, загаһашадай ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлхэ болоно.

Загаһанай элбэгээр баригдадаг газарые бэдэрэн олохо тусхай хүнүүд томилогдохо ёһотой. Загаһанай һүрэглэн ябахые хараһан тухайгаа эдэрэ бригаднуудта саг үргэлжэ мэдээсэжэ байха болоно.

Губшуураар загаһа барилгые бүри механизацилха асуудал загаһанай промышленностиин шухала зорилгонуудай нэгэн болоно. Механическа аргаар татагдаг үргэн губшуурнууд Байгалай гурбахан районуудта (Бага далайн, Горячинскын, Кабанскын) хэрэглэгдэжэ болохо эхилээ. Бэшэ районуудтань нарин губшуурнууд хэрэглэгдэжэ үргэлжэлһөөр. Эдэ районуудай загаһашад ямаршье механизаци хэрэглэнгүй, гол түлэб гараараа ажалнаа. Заримдаа морин ажал хэрэглэгдэнэ. Дээрэ дурсагдаһан районуудай түрүү аргые бусад районуудта дэлгэрүүлхэ шухала байна.

Ангара мүрэн дээрэ электростанциин баригдажа дүүрэхэдэ Байгалай уһан ехээр хөөрэхэ байна. Тиимэһээ мүнөө үедэ губшуурай татагдажа байһан газар уһанда абтаха болоно. Хэрбээ далайн эрье шадарые мүнөөнһөө сэбэрлээгүй һаа, уһанай хөөрэхэдэ тэндэ губшуур татахын аргагүй болохо байна. Энэ асуудалые хараадаа абажа, далайн эрье шадарые мүнөөнһөө сэбэрлэжэ эхилхэ шухала. Үбэлэй сагта мүльһэн доробоо загаһа ехээр баридаг болохын тула Байгалай зүүн, зүүн-урда районуудта ажалай шэнэ арга хэрэглэбэл зүйтэй байна.

Тоһон жараахайе ехээр баридаг болохо гээшэ Байгалай загаһанай промышленностиин предприятинуудай шухала зорилгонуудай нэгэн болоно. Юуб гэхэдэ, энэ жараахайһаа шанар һайнтай медицинскэ, техническэ тоһон абтадаг. Тоһон жараахайе агнахадаа гансашье далайн эрьедэ шэдүүлһэн загаһа суглуулха бэшэ, губшуур татажа бариха хэрэгтэй.

Үбэлэй шанга хүйтэнэй үедэ Байгалай эрхэ байдалда мүльһэн доогуур губшуур татаха гээшэ ажал ехэтэй юм. Метр хахад зузаан мүльһэ гараараа сүмэлхэдэ ехэ саг баргдадаг байна. Мүльһэ сүмэлхэ ажалые оньһожоруулбал, загаһашадай ажал нилээд хүнгэрхэ, олон хүдэлмэришэд ондоо ажалда оруулагдаха болоно.

Загаһанай продукциин шанарые һайжаруулха, ассортиментыень үргэдхэхэ асуудал республикын загаһанай промышленностиин предприятинуудай шухала зорилго мүн. Энэ зорилгые бэелүүлхын тула шанар һайнтай консервэ олоор гаргаха, загаһа буйлуулгые һайжаруулха шухала.

Ажалшадта загаһые гутаангүйгөөр асарха асуудалда зохихо анхарал хандуулхагүй гээрэгтэй. Зунай сагта загаһые искусственнэ аргаар хүргэжэ, холо абаашаха асуудалые шиидхэхэ шухала. Үбэлэй сагта мүльһэн доробоо баригдаһан загаһые тэрэ зандань холо газарта абаашахада таатай зохид байдалгынь мэдээжэ. Тиимэһээ загаһанай ажал эрхилдэг колхозууд болон организацинуудай ажалшадта загаһа сагай соонь абаашахын тула автомашинаар хүсэд хангагдаха ёһотой.

Зунай сагта бригаднууд болон участогуудта баригдаһан загаһые заводуудта асархын тула холодильнигүүдтэй пароходууд хэрэгтэй. Иимэ пароходуудай бии һаань, Улан-Удэ, Иркутск городуудай ажалшадта загаһые гутаангүйгөөр, хүрэнхэй зандань асаржа наймаалха арга олдохо байна.

Байгалай уһанай хөөрэхэ байһан тула шэнэ загаһа баридаг олон колхозууд ба пунктнууд шэнэ газарта абаашагдаха болоно. Тиимэһээ загаһа буйлуулдаг пунктнууд агнууриин районһоо нилээд холодоо юм. Шэнэ эрхэ байдалда загаһа агнахада моторно онгосонууд заатагүй хэрэгтэй болохо байна. Байгал дээрэ загаһа барилгые һайжаруулхын тула дээрэ дурсагдаһан асуудалнууд саг соогоо шиидхэгдэхэ зэргэтэй.

МНР-эй правительствын ба ГДР-эй правительственна делегациин хамтын мэдүүлгэ

УЛАН-БАТОР, декабриин 27. (ТАСС). МНР-эй правительствын ба МНР-тэ хани ёһоор айлшалжа ошоод байһан ГДР-эй правительственна делегациин хамтын мэдүүлгэдэ мүнөөдэр Улан-Баторта Монгол Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй заседаниин зал соо гар табигдаа.

МНР-эй талаһаа МНР-эй Премьер-Министр Ю. Цеденбал, Арадай агууехэ хуралай президиумэй түрүүлэгшэ Ж. Самбу, Арадай агууехэ хуралай түрүүлэгшэ Ц. Дугурсурун, Арадай агууехэ хуралай президиумэй гэшүүн Д. Дамба, Премьер-Министрын орлогшонор Д. Майдар, Л. Цэнде, С. Лубсан, С. Авирзэд мэдүүлгэдэ гар табилгын үедэ байлсаа.

ГДР-эй талаһаа ГДР-эй правительственна делегациин гэшүүд ГДР-эй премьер-министр Отто Гротеволь түрүүтэйгээр байлсаа.

Эб найрамдалай ба хоёр ороной һалбаран бадаралгын аша туһые харан немецкэ ба монгол арадуудай хоорондохи хани харилсаае бүри ехээр бэхижүүлхые хоёр талын эрмэлзэжэ байһан тухай МНР-эй ба ГДР-эй правительствонуудай хамтын мэдүүлгэ соо тэмдэглэгдэнэ. КНР-тэ хамаатай һуурие ООН-до хуули бусаар эзэлжэ байһан чанкайшистска түлөөлэгшын һаад түбэг татаһан дээрэһээ ООН-эй гэшүүндэ абтаагүй байһан ушар мэдүүлгэ соо буруушаагдаһан байна.

ГДР-һээ МНР-тэ байдаг посол Кениг мэдүүлгэдэ гар табилгын һүүлээр уулзалга эмхидхээ. Энэ уулзалга хани халуун оршон байдалда үнгэрөө.

СССР-эй Верховно Соведэй хүдэлмэри тухай индийскэ газетэнүүд иигэжэ бэшэнэ

ДЕЛИ, декабриин 27. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй сессиин нээгдэһэн тухай мэдээсэлнүүдтэ индийскэ бүхы газетэнүүд мүнөөдэр ехэ анхарал хандуулһан байна. Эдэ мэдээсэлнүүд тодо газарта томо гаршагтайгаар толилогдоно.

СССР-эй Финансын министр депутат А. Г. Зверевэй хэһэн элидхэлые хуряангыгаар толилходоо, обороной гаргашануудые Советскэ Союзай бага болгоһые газетэнүүд онсо тэмдэглэнэ. «Обороной гаргашануудта мүнгэ һомололгые советскэ бюджедээр хороогдоһон ушар түгшүүрилые һуларуулха арга болоно гэжэ министр мэдүүлээ» гэһэн гаршагтайгаар «Хиндустан таймс» газетэ тус мэдээсэлые толилоо.

СССР-тэй ба арадай демократиин оронуудтай худалдаа наймаа эрхилдэг болохые Чили эринэ

БУЭНОС-АЙРЕС, декабриин 27. (ТАСС). Чилийскэ хэблэлэй мэдээсэлнүүд дээрэһээ хаража үзэхэдэ, СССР-тэй болон арадай демократиин оронуудтай худалдаа наймаанай харилсаа һэргээхын түлөө хүдэлөөн орон дотор бүри үргэдэнэ. Урдын сенатор Радомиро Томич гэгшын мэдүүлгые «Панорама политика» гэжэ журнал толилоо. Советскэ Союзай ба арадай демократиин оронуудай зэд худалдажа абаха байгаа һаань, тэрэниие Чили хоёр дахин ехээр үйлэдбэрилжэ шадаха байна гэжэ Томич хэлээ. Имагтал Холбоото Штадуудай хиналта доро байдаг дэлхэйн һураг дэлгэрүүлдэг эдэ худалдаа гэһэн американска эрилтые Чилиин мүнөөнэй правительство үгэ дуулагүйгөөр дүүргэнэ гэжэ Томич мэдүүлээ.

«Худалдаа наймаанай харилсаа түргэдхэхэ байгаа һаа, эдэ болон сэглиттер ехээр үйлэдбэрилжэ болохо байна» гэжэ «Эль сигло» газетэ редакционно статья соогоо тэмдэглэнэ.

Югославиин Арадай союзна скупщинын сесси нээгдэбэ

БЕЛГРАД, декабриин 27. (ТАСС). Югославиин Арадай союзна скупщинын сесси мүнөөдэр нээгдээ. 1955 ондо Федерациин арадай республиканууд, автономно единицэнүүдые ба арадай комитедүүдэй саг зуура финансировалха тухай ниитын түсэбүүдэй хусэндээ байлгые 1956 ондо үлөөхэ ябадал хараалһан хуулиин проектнүүдые баталагга, мүн бусад асуудалнууд скупщинын зүбшөөхэ зүйлдэ оронхой.

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Болгарска заводто мартеновскэ шэнэ пеэшэн ашаглалгада үгтэбэ

СОФИ, декабриин 27. (ТАСС). В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Болгарска металлургическа заводой коллектив шэнэ жэлэй урдуур ажалай ехэ амжалта туйлаба. Эндэ мартеновскэ гурбадахи пеэшэн ашаглалгада үгтэв. Үсэгэлдэр энэ пеэшэндэ түрүүшын хайлуулалга хэгдэв.

Монгол Арадай Республикы[н] правительствын мэдүүлгэ

УЛАН-БАТОР, декабриин 27. (ТАСС) Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида Монгол Арадай Республикые абаха тухай асуудалаар Монгол Арадай Республикын правительствын хэһэн мэдүүлгэ хэблэлдэ толилогдоо. Мэдүүлгэ соонь иигэжэ хэлэгдэнэ. Эб найрамдалда дуратай демократическа гүрэн бологшо Монгол Арадай Республика ООН-эй гэшүүн болгон тэрэниие абаха тухай 1946 онһоо эхилэн, нэгэтэ бэшэ мэдүүлгэ баридаг байгаа. Тиихэдээ, ООН-эй Уставаар даалгагдаха бүхы уялгануудые бэедээ даажа абахаар бэлэн байһанаа элишэлэн мэдүүлдэг байһан юм. Өөрынгөө гүйлтын хангагдахые арбан жэлдэ хүлеэжэ байһан монгол арад ООН-до МНР-ые абаха тухай асуудалые Генеральна Ассамблейн арбадахи сесси заатагүй һайн тээшэнь шиидхэхэ бэзэ гэжэ найдажа байһан юм.

18 гүрэниие, тэрэ тоодо Монгол Арадай Республикые ООН-до нэгэн доро абаха тухай Канадын дурадхалые Генеральна Ассамблейн диилэнхи олонхид баталан абаһан байжа, тэрэнэй түлөө 52 голос үгтөө һэн.

Гэхэ зуура, МНР-ые ООН-до абаха тухай асуудалаар Генеральна Ассамблейн дурадхалые Аюулгүйн Советтэ хаража үзэлгэдэ ООН-дохи һуурие хуули бусаар эзэлжэ байһан чанкайшистын һаад ушаруулһан дээрэһээ тус асуудал зүбшэн хэлсэлгэ хойшолуулагдаһан байгаа. Чанкайшистын энэ хорото муухай ябуулга монгол арадай зэбүүрхэл үүдхэһэн байна. Бүхы орон дотор олон зоной хабаадалгатай суглаанууд болон митингнүүд боложо, тэдээндэ хабаадагшад хадаа бүрин эрхэтэ монгол гүрэнэй ООН-эй гэшүүн болохо эрхыень хаһаха гэһэн һэдэлгэнүүдтэ шууд шанга буруушаалга хэһэн байна. Чанкайшистые намнан үлдэжэ, ООН-до Хитадай Арадай Республикын хуулита эрхые дары һэргээхэ эрилтэтэйгээр Монгол Арадай Республикын олониитэ Азиин болон бүхы дэлхэйн арадуудта хандаа. ООН-эй Генеральна Ассамблейн удаадахи 11 сесси дээрэ Монгол Арадай Республика ООН-эй гэшүүн болгон абтаха бэзэ гэжэ монгол арад гүнзэгыгөөр этигэнэ.

Япони удахагүй ООН-до абтаха бэзэ гэжэ найдажа байһанаа, Аюу[л]гүйн Совет элишэлэн мэдүүлнэ гэһ[эн] резолюциин проектые Англиин т[ү]лөөлэгшэ Аюулгүйн Соведэй зас[е]дани дээрэ һаяхан дурадхаа һэ[н]. Японитой хамта Монгол Арадай Р[е]спубликые ООН-до абаха ябад[ал] хараалһан заһабари резолюциин [...] проектдэ оруулхые Советскэ Союз[ай] түлөөлэгшэ оруулһан байгаа. Д[э]хэйн хоёрдохи дайнай үедэ фашис[тск]а эзэрхэг түримхэй ябуулгануудт[а] эсэргүүсэн арадуудай хэһэн тэмсэ[л]дэ болото туһа нэмэри оруулһан [...] эб найрамдалда дуратай полити[ка] шууд бэелүүлдэг Монгол Арад[ай] Республика ООН-эй Уставай эр[ил]тэнүүдтэ хүсэдөөр тааралдаха б[ай]на. ООН-эй гэшүүн болохын тул[а] эб найрамдалда дуратай гүрэн [...]ха ёһотой гэхэһээ ондоо ямар нэ[гэ]ндоо эрилтэ ООН-эй Уставай та[...]даггүй байһаниинь мэдээжэ. Мон[гол] Арадай Республикые газаашал[ай] политикаяа зүбтүүлхын тула[...] ООН-до МНР-ые абахые бурууша[а]шад Монгол Арадай Республик[...] гүрэнэй-эрхын статудта зорюута [...] жэглэлгэ гаргахые оролдодог бай[на].

Бээе даанхай, демократичес[кэ] монгол гүрэнэй тогтоһоор 35-да[хи] жэлдээ оршожо байһан баримт[а] ООН-эй гэшүүн байһан олон ор[он]нуудай мэдэрһэниинь бүхы дэл[хэй] дээрэ мэдээжэ болонхой. Хүн түр[...]тэнэй хахадһаа олонхиие түлөөл[һэн] оронуудтай, тэрэ тоодо Советскэ [Со]юзтай, Хитадай Арадай Респуб[ли]катай, Индиин Республикатай Мо[н]гол Арадай Республика мүнөө [ди]пломатическа харилсаатай болонх[ой].

Дээрэ хэлэгдэһэндэ үндэһэл[эн] мүн монгол арадай дура зоригые [...] эрмэлзэлгые элишэлэн мэдүүлж[э] МНР-эй правительство хадаа ш[...] гэшүүдые абаха тухай асуудал[ые] ООН-до хэлсэгдэн сасуу МНР-[ые] ООН-до абаха тухай асуудал һа[йн] тээшэнь шиидхэхые эринэ.

МНР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй м[и]нистрын уялгые дүүргэгшэ С. Р[...]дан Монгол Арадай Республик[ын] энэ мэдүүлгые ООН-эй бүхы [...]шүүдтэ дуулгаха гуйлтатай те[ле]граммые Нэгэдэмэл Нацануудай [Ор]ганизациин Генеральна секрет[арь] Даг Хаммаршельддэ эльгээгээ.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ

1948 ОНОЙ ГҮРЭНЭЙ 2 % ПРОЦЕНТНЭ УРЬҺАЛАМЖ[...]

1955 оной декабриин 18-да Белогородто болоһон шүүбэриин 16-дахи тиражай

ШАЛГАЛТЫН ТАБЛИЦА

Шүүбэринүүдэй бүхы разрядай серинүүд ба облигацинуудай удаадахи номернуудта шүүбэринүүд тудаа:

Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэм[жээн]
000068	40*)	10 000	013967	28*)	25 000	025610	50*)	5 000	036554	28*)	[illegible]
000082	1—50	400	014707	1—50	1 000	026139	1—50	400	036922	1—50	[illegible]
000114	07*)	10 000	014786	47*)	10 000	026539	1—50	1 000	036932	1—50	[illegible]
000421	1—50	400	014985	01*)	5 000	026692	1—50	400	037028	1—50	[illegible]
000565	1—50	400	015207	1—50	400	026709	1—50	400	037411	02*)	[illegible]
001242	03*)	10 000	015335	11*)	25 000	026733	35*)	10 000	037473	1—50	[illegible]
001799	48*)	5 000	015385	1—50	1 000	026997	25*)	25 000	037627	1—50	[illegible]
002041	1—50	400	015438	1—50	400	027381	36*)	5 000	038208	1—50	[illegible]
002142	1—50	400	015463	1—50	400	027698	02*)	5 000	038392	1—50	[illegible]
002461	1—50	400	015493	1—50	400	028188	20*)	5 000	038676	1—50	[illegible]
002551	1—50	400	015663	1—50	1 000	028222	02*)	5 000	039093	1—50	[illegible]
002866	13*)	5 000	015742	1—50	1 000	028233	1—50	400	039116	01*)	[illegible]
002878	42*)	10 000	015936	1—50	400	028403	50*)	5 000	039493	1—50	[illegible]
002881	1—50	400	015997	1—50	400	028473	1—50	400	039660	1—50	[illegible]
002989	1—50	400	016104	01*)	5 000	029021	1—50	400	040213	1—50	[illegible]
003125	1—50	400	016513	1—50	400	029564	33*)	10 000	040680	1—50	[illegible]
003479	47*)	10 000	016963	1—50	400	029828	1—50	400	041221	35*)	[illegible]
003872	1—50	400	017067	1—50	400	030066	1—50	400	041564	1—50	[illegible]
004526	1—50	400	017609	1—50	400	030104	1—50	400	041775	1—50	[illegible]
004575	45*)	5 000	017754	1—50	400	030226	1—50	400	041936	1—50	[illegible]
004649	1—50	400	018399	07*)	5 000	030348	1—50	400	042204	49*)	[illegible]
005281	1—50	400	018471	1—50	400	030381	1—50	400	042208	23*)	[illegible]
005721	24*)	10 000	018873	46*)	5 000	030444	40*)	5 000	042212	1—50	[illegible]
006207	1—50	400	018913	23*)	5 000	030595	1—50	400	042374	38*)	[illegible]
006325	11*)	5 000	019376	1—50	400	030615	09*)	5 000	042413	1—50	[illegible]
006527	1—50	400	019587	1—50	400	030656	1—50	400	042796	06*)	[illegible]
006815	19*)	5 000	019799	1—50	1 000	030764	20*)	10 000	042902	37*)	[illegible]
007048	1—50	400	020267	1—50	400	030824	36*)	10 000	043040	1—50	[illegible]
007062	1—50	400	020518	1—50	400	030982	42*)	5 000	043323	1—50	[illegible]
007116	13*)	5 000	020677	02*)	10 000	031199	01*)	5 000	043539	1—50	[illegible]
007914	1—50	400	021059	45*)	5 000	031221	1—50	400	043554	1—50	[illegible]
008481	31*)	10 000	021085	36*)	5 000	031299	30*)	5 000	044561	50*)	[illegible]
008506	1—50	400	021556	1—50	400	031329	1—50	400	044707	1—50	[illegible]
009138	1—50	400	021628	1—50	400	031643	47*)	5 000	044801	1—50	[illegible]
009175	1—50	400	021659	16*)	5 000	031670	1—50	400	045182	1—50	[illegible]
009223	08*)	5 000	021769	1—50	400	032022	1—50	400	045270	1—50	[illegible]
009370	1—50	400	021874	1—50	400	032058	14*)	25 000	045391	1—50	[illegible]
009400	03*)	5 000	022598	1—50	400	032119	1—50	400	045596	13*)	[illegible]
009811	1—50	400	022682	1—50	400	032773	1—50	400	045886	1—50	[illegible]
009897	02*)	10 000	022810	16*)	5 000	032826	1—50	1 000	045950	1—50	[illegible]
010249	1—50	400	022820	1—50	400	032833	1—50	400	045979	1—50	[illegible]
010319	42*)	50 000	022977	37*)	10 000	032852	1—50	400	046474	12*)	[illegible]
010320	1—50	400	023035	1—50	400	033046	05*)	5 000	046509	1—50	[illegible]
010444	23*)	5 000	023039	06*)	25 000	033564	1—50	400	046554	1—50	[illegible]
010553	1—50	400	023060	1—50	400	034029	1—50	400	047397	1—50	[illegible]
010695	1—50	400	023327	1—50	400	034045	1—50	400	047717	1—50	[illegible]
011104	1—50	400	023392	1—50	400	034112	1—50	400	047778	1—50	[illegible]
011586	48*)	5 000	023638	1—50	400	034291	1—50	400	048494	1—50	[illegible]
011717	1—50	400	023949	1—50	400	034300	18*)	5 000	048540	13*)	[illegible]
011962	1—50	400	023974	1—50	400	034346	1—50	400	048620	1—50	[illegible]
011998	1—50	400	024144	13*)	10 000	034883	1—50	400	048685	37*)	[illegible]
012100	06*)	5 000	024291	1—50	400	034886	03*)	10 000	048804	1—50	[illegible]
012221	1—50	400	024338	36*)	25 000	034912	30*)	5 000	048946	1—50	[illegible]
012302	1—50	400	024347	1—50	400	035066	1—50	400	049010	1—50	[illegible]
012329	09*)	25 000	024500	1—50	400	035143	1—50	400	049056	30*)	[illegible]
012371	1—50	400	024866	1—50	400	035150	26*)	5 000	049111	1—50	[illegible]
012461	1—50	400	024963	15*)	10 000	035164	12*)	5 000	049277	1—50	[illegible]
012688	1—50	400	025126	1—50	400	035604	08*)	5 000	049402	1—50	[illegible]
012719	1—50	400	025191	28*)	10 000	035671	1—50	400	049417	37*)	[illegible]
013224	1—50	400	025276	1—50	400	035922	30*)	5 000	049708	1—50	[illegible]
013304	1—50	400	025374	1—50	400	036251	1—50	400	049806	44*)	[illegible]
013515	1—50	400	025427	30*)	5 000	036258	1—50	400	049933	37*)	[illegible]
013772	1—50	400	025459	33*)	25 000	036352	25*)	10 000			

*) Энэ сериин облигацинуудай удаадахи 49 номернуудта тус бүринь 400 т[үхэриг] шүүбэринүүд буугаа.

Шүүбэринүүдэй тираж үнгэргэлгын Комиссиин түр[үүлэг]шэ—ажалшадай депутадуудай Белогородско обла[стной]
Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшын орлогшо А. М. НЕКРА[СОВ]
Комиссиин харюусалгата секретарь М. А. СМИРН[ОВ]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора 32-74, отв. секретаря—27-37, партийной жизни, сельского хозяйства—47-59, пропаганды и переводов—35-14, культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров—16

Н—00647. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 6[...]